

Region Midtjylland

**Høring af forslag til regional udviklingsplan for Region
Midtjylland**

Bilag

**til Regionsrådets møde
den 12. december 2007**

Punkt nr. 20

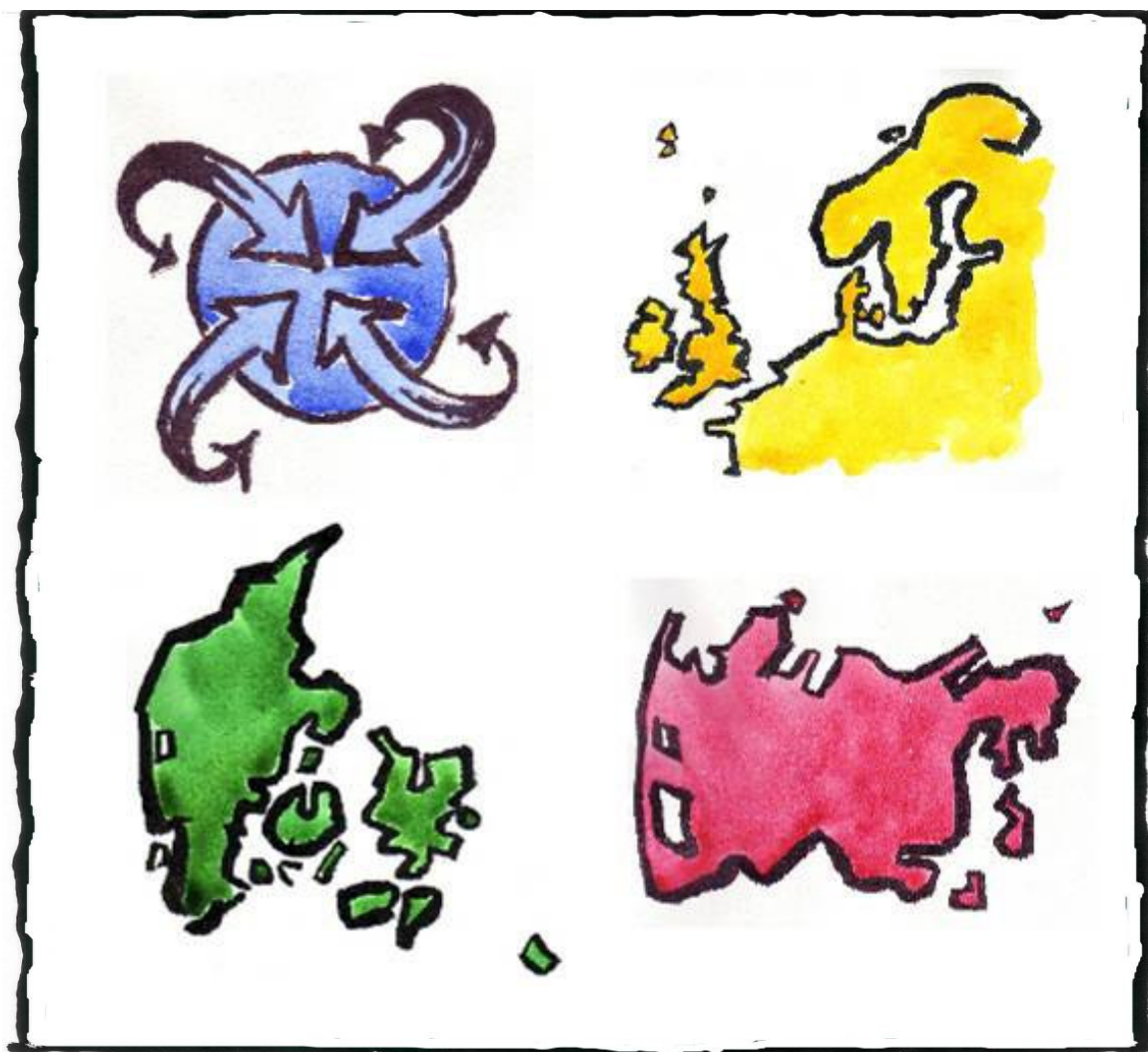
12. december 2007

FORSLAG TIL

DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN 2008
FOR REGION MIDTJYLLAND

Hæfte I: VISION

”I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark”

Den regionale udviklingsplan består af fire hæfter:

I VISION – beskriver den overordnede vision for udviklingen i regionen samt delvisioner på de enkelte indsatsområder.

Derudover beskrives de væsentligste udfordringer i forhold til udgangspunktet samt nogle af de vigtigste skridt på vejen for at nå den ønskede udvikling.

II REDEGØRELSE – beskriver forslag til strategi og anbefalinger, der kan fremme den ønskede udvikling.

III ANALYSER – indeholder analyser af regionale og lokale vilkår for udvikling, fx analyser af det midtjyske arbejdsmarked, uddannelsessituationen og trafikal tilgængelighed.

IV BILAG – indeholder vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, Anna Amalia idé-katalog, partnerskabsaftalen med regeringen, infrastrukturindspil, lokal Agenda 21, råstofplanen o. lign., som arbejdet med Den regionale udviklingsplan bygger på.

Forslag til

Den regionale udviklingsplan 2008

for Region Midtjylland

Hæfte I: VISION

Kolofon

Titel: "Den regionale udviklingsplan 2008"
Hæfte I: Vision

Copyright: Region Midtjylland

Udgiver: Region Midtjylland
Regional Udvikling
Skottenborg 26
DK- 8800 Viborg
T: 8728 5000
www.regionmidtjylland.dk

Bestilling: Kan erhverves ved henvendelse til
Region Midtjylland eller downloades fra
www...

Layout: Tilsted Com
Tryk:
Oplag: 2.500
ISBN nr.:
Udgivelse: Januar 2008

Forside: Erik Bach Andersen

Indholdsfortegnelse

1. Forord	s. 6
2. Bærende samarbejdsprincipper	s. 7
3. Vision	s. 8
4. Indsatsområder	s. 11
4.1. Erhvervsudvikling og turisme	s. 12
4.2. Arbejdskraft og beskæftigelse	s. 14
4.3. Uddannelse	s. 15
4.4. Sundhed	s. 17
4.5. Kultur	s. 19
4.6. Natur og miljø	s. 20
4.7. Energi	s. 22
4.8. Infrastruktur	s. 24
4.9. Kollektiv trafik	s. 26

1. Forord

Denne regionale udviklingsplan er første generation af en ny plantype. Den er et helt nyt instrument, der inviterer til dialog – ikke mindst mellem region og kommuner. Gennem dialogen fastlægger vi sammen en vision for den ønskede udvikling for hele regionen og skaber fælles identitet og sammenhængskraft.

Den regionale udviklingsplan er blevet til i en løbende dialog med kommunerne. Vækstforum for Region Midtjylland, der har repræsentanter fra erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, organisationer og Region Midtjylland, har bidraget til Den regionale udviklingsplan gennem vækstforums strategi for erhvervsudviklingen. Denne strategi udgør sammen med beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi og Agenda 21-strategien en del af grundlaget for Den regionale udviklingsplan.

I foråret 2007 inviterede 24 Anna Amaliaer regionens borgere til te for at drøfte visionerne for regionens udvikling. Anna Amalierne afholdt 130 tesaloner for mere end 2500 borgere, der sammen med 6000 besøgende på hjemmesiden alle har bidraget til visionen og er kommet med forslag til handlinger, der kan bidrage til det gode liv i regionen.

Regional udvikling handler om at få det bedste ud af de gode forudsætninger, vi har i regionen. Det er samlet i den overordnede vision: ”I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark”

Realiseringen af visionen forudsætter, at alle regionens mange aktører bidrager med det de kan. Gør vi det, kan vi sammen sætte emner på den nationale og den internationale dagsorden og om nogle år se resultaterne af den fælles indsats.

Bent Hansen

Regionsrådsformand

Bent Hansen

2. Bærende samarbejdsprincipper

Den regionale udvikling har sin styrke, hvor kommuner og region i fællesskab formår at arbejde langsigtet og helhedsorienteret efter en fælles vision.

Derfor skal Den regionale udviklingsplan ses i sammenhæng med kommuneplanstrategierne og varetage hele regionens interesser regionalt, nationalt og internationalt på udvalgte områder.

Kommuner og region har fastlagt to overordnede principper for samarbejde for at sikre, at visionen omsættes til konkrete strategiske indsatsområder og at disse virkeliggøres.

Det første princip er, at Den regionale udviklingsplan udnytter de styrkepositioner, der er i regionen.

Det andet princip er, at Den regionale udviklingsplan fokuserer på de forskellige vilkår, der er for udviklingen i de enkelte egne af regionen.

De øvrige principper, der skal kendetegne samarbejdet om Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region, er:

Vi vil sikre kvalitet i udforskning og udvikling af potentialer med udsyn og bæredygtighed som de grundlæggende værdier.

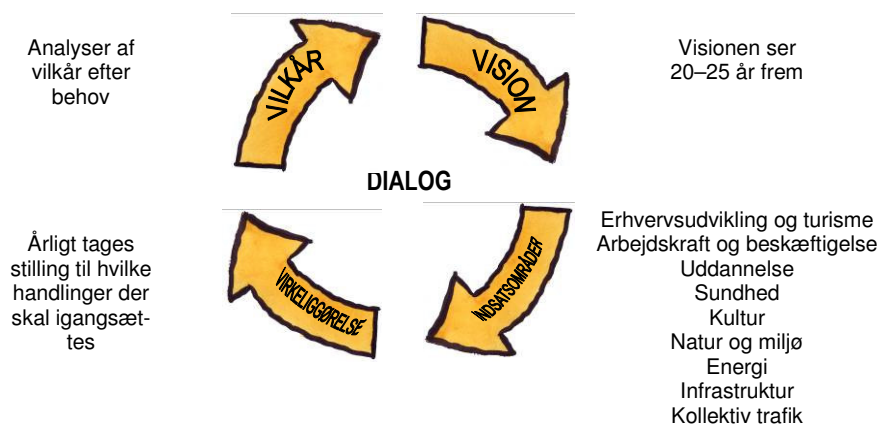
Vi vil arbejde åbent, inviterende og med initiativ.

Vi vil i et målrettet strategisk samarbejde sikre koordination, helheds-tænkning, netværk og dialog på tværs af administrative og geografiske grænser.

Vi vil udnytte og synliggøre synergier geografisk og tematisk.

Vi vil i fællesskab bruge vores direkte og indirekte indflydelse på at påvirke forhold, der har betydning for den midtjyske region.

Vi vil forpligte hinanden til at gøre opmærksom på, når initiativer fraviger fællesskabets vision.

3. Vision

Vision

I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark.

Vækst i den midtjyske region sker på et bæredygtigt grundlag for at opnå optimale vilkår for mennesker og miljø. Bæredygtig udvikling er således et overordnet princip for udviklingen i regionen.

Internationalt udsyn

Som international vækstregion arbejder Region Midtjylland strategisk og med et globalt udsyn.

Globalt udsyn er en ressource til fortsat udvikling. Det gælder regionens levevilkår for borgerne, nye udviklingsmuligheder for erhvervslivet og styrkelse af forsknings- og uddannelsesinstitutioner.

I det perspektiv er relationerne til nabolandene Sverige, Norge, Storbritannien og Tyskland vigtige.

Den midtjyske region skal med udgangspunkt i sine styrkepositioner gå foran og lade sig inspirere af erfaringer fra andre dele af verden.

Fokus på regionens styrkepositioner skal skabe flere attraktive og fremtidsorienterede arbejdspladser og etablere nye kompetencecentre. Herigennem skabes grobund for nye uddannelser og for at tiltrække nye kompetencer til regionen.

Et sammenhængende Danmark

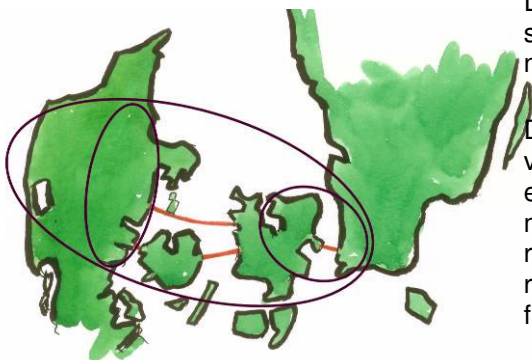
Den regionale udviklingsplan skal med afsæt i bl.a. Vækstforums vision om en international vækstregion understøtte regionens rolle i et sammenhængende Danmark.

Det østjyske bybånd og Øresundsregionen er Danmarks to vækstcentre. De er i landsplanredegørelsen adskilte og opfattes som to selvstændige centre. Om 25 år er det stadig disse to områder, der har de bedste forudsætninger for at tiltrække arbejdspladser, arbejdskraft, viden mv. og skabe vækst.

Regionsrådets vision indebærer en ambition om at binde et udvidet østjysk bybånd og Øresundsregionen sammen til ét vækstcenter i Danmark. Dermed skabes bedre muligheder og rum til at udfolde det samlede potentiale. Det udvidede østjyske bybånd rækker fra Ålborg i nord til Kolding i syd og fra Viborg i vest Århus i øst.

Det betyder eksempelvis, at kommuner og region arbejder for, at vækstkorridoren mellem det østjyske bybånd og Øresundsregionen får en optimal infrastruktur, der binder to - i international sammenhæng - mindre vækstcentre sammen til ét stort vækstcenter. Konkret indebærer visionen, at der etableres en fast forbindelse mellem den midtjyske region og Sjælland. En udvidelse af vækstcentret vil også kunne omfatte dele af vore nabolande.

Et sammenhængende Danmark sikres gennem et konkret samarbejde med naboømråderne om at udvikle erhvervsliv, turisme, forskning,

herunder universitetssamarbejde på tværs af administrative grænser og uddannelse samt infrastruktur på en bæredygtig måde.

Vækstregion Midtjylland

I den midtjyske region supplerer byer og landdistrikter hinanden og kan i et samspil, med respekt for forskellighed, skabe resultater lokalt og regionalt. I dette samspil har byerne en vigtig rolle som katalysatorer for vækst.

Når byernes rolle skal udnyttes optimalt, skal de forskellige indsatsområder styrkes gennem strategier og konkrete initiativer.

Det er vigtigt at prioritere byernes mangfoldighed og specialiseringsgrad i forhold til den fortsatte vækst og udvikling. Med større og mere effektive pendlingsregioner får byerne mere og mere hver deres rolle og udviklingsmuligheder. Et eksempel er Århus, der i samspil med andre byer i et østjysk bybånd vil være et lokomotiv for fortsat vækst.

Kommuner og region kan gøre en forskel i den midtjyske region ved at arbejde systematisk med byernes roller, udvikling og arbejdsdeling. Fælles analyser kan vise, hvor effekten af investeringer i forskellige former for uddannelses- og forskningsinstitutioner, kulturelle fyrtårne, infrastruktur, natur og miljø, turisme osv. vil være størst.

Indadtil kan Den regionale udviklingsplan etablere en fælles anerkendelse af både de nuværende og fremtidige byroller i forhold til de forskellige indsatsområder. Herved kan der etableres en højere grad af sammenhæng mellem eksempelvis fysisk infrastruktur og placering af uddannelsesinstitutioner, kulturelle fyrtårne mv.

Et eksempel er, at der på uddannelses- og forskningsområdet investeres markant i Aarhus Universitet, og at Aarhus Universitet til gengæld er opmærksom på rollen som udvikler af videnbroer til virksomheder, også uden for de større byer, til gavn for alle parter i hele regionen.

Et andet eksempel er sammentænkning af infrastrukturinitiativer i og uden for de større byer til gavn for mobiliteten overalt i regionen. Det kan være en opgradering af det midtjyske jernbanelinje med henblik på at sikre et bedre og mere effektivt samspil mellem arbejdskrafts- og uddannelsespolitiske tiltag og mellem byerne.

Udadtil vil Den regionale udviklingsplan som fælles talerør styrke de regionale aktørers troværdighed over for blandt andre folketing, regering og EU.

De kvaliteter, der i særlig grad er landdistrikternes, skal aktivt bringes i spil. Det gælder bl.a. landdistrikternes særlige styrkeposition inden for fødevarerproduktion, men også styrker som eksempelvis plads til udfoldelse, natur, social tryghed og ro. Det skal ske dels i et intensiveret samarbejde med virksomheder og institutioner i de større byer, dels i relation til udvikling af oplevelsesøkonomi og turisme. Udviklingen skal ske på et grundlag, der tager udgangspunkt i lokale vilkår og i borgernes behov.

Det gælder også i forhold til de forventede udpegninger af Mols Bjerge og Skjern Å som nationalparker. Udpegningerne kan åbne mulighed for naturforbedringer og oplevelser, som kan øge områdernes attraktivitet – både for de områder de er en del af, og for de tilknyttede byområder i en større regional sammenhæng.

Byerne skal være katalysatorer for vækst i hele regionen

Styrkepositioner som grundlag for vækst fra kyst til kyst

Styrkepositioner i den midtjyske region

Regionen har en række styrkepositioner – fra kyst til kyst – som er i fortsat udvikling.

Blandt de aktuelle styrkepositioner kan nævnes:

- fødevarer
- miljø og vedvarende energi
- møbler og beklædning
- forskning

Inden for disse styrkepositioner har regionen en national førerposition og de markerer desuden regionen internationalt.

Andre og nye styrkepositioner skal fremmes gennem øget netværksdannelse og understøttes af uddannelsessystemet og en effektiv infrastruktur i hele regionen.

4. Indsatsområder

Visionen om en international vækstregion i et sammenhængende Danmark beskriver regionsrådets overordnede udviklingsønske 20-25 år frem.

Den overordnede vision udmøntes i en række delvisioner. Hver delvision knyttes til et indsatsområde, som kommunerne og regionen er enige i at samarbejde om.

Indsatsområderne bygger på løbende analyser af regionale og lokale vilkår. Indsatsområderne revideres hver fjerde år i takt med udviklingen.

Visionen virkeliggøres i form af initiativer og projekter, der beskrives i den regionale udviklingsplans redegørelsesdel. Der gøres status hvert år for at sikre en løbende evaluering samt sikre dialogen og samarbejdet mellem de regionale aktører.

4.1 Erhvervsudvikling og turisme

Vision

I 2030 er den midtjyske region en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes med afsæt i regionale styrkepositioner til gavn for borgere og virksomheder.

Ønsket udvikling

Fortsat udvikling og innovation befæster regionens styrkepositioner nationalt og internationalt.

Samarbejde i netværk er et værktøj i realiseringen af en attraktiv region.

Kompetencer fra viden- og forskningsmiljøer, de store virksomheder og fra de mindre og mellemstore producenter og følgeindustrier samarbejder om udvikling af kvalitetsprodukter overalt i regionen.

Den regionale erhvervspolitiske indsats skaber vækst ved at fokusere på uddannelse, innovation og iværksætteri og gennem megasatsninger på områderne energi og miljø, fødevarer og sundhed.

Udviklingen indenfor fødevarerområdet bidrager positivt til miljøet og befolkningens sundhedstilstand samt til den demografiske balance i regionen.

Kreative alliancer med kulturlivet indgår i udviklingen af virksomheder og deres produkter.

De midtjyske turisme-fyrtårne bliver internationalt kendte og anerkendte for deres gennemslagskraft og oplevelseskvalitet.

Udfordring

Danske produktionserhverv presses af lønkonkurrence fra udlandet.

Forandringer i forbrugertendenser inden for fødevarer.

At bevare autenticitet i regionens natur og kulturlandskaber.

Udgangspunkt

Erhvervsmæssigt har regionen et godt udgangspunkt, der blandt andet omfatter landets højeste realøkonomiske vækst i perioden 2000 til 2005, en befolkningstilvækst over landsgennemsnittet, lav ledighed, der ligger under landsgennemsnittet, og en høj andel af beskæftigede med en videregående uddannelse. Dertil knytter sig imidlertid også en række udfordringer. Det drejer sig blandt andet om store geografiske forskelle i befolkningstilvækst, personlig indkomst, erhvervsstruktur og adgang til videregående uddannelser.

I forhold til at producere unikke verdensklassevarer – varer, der viser høje vækstrater, høje markedsandele og høj pris og kvalitet på eksportmarkederne - har regionen en særlig styrke. Dertil kommer regionale muligheder for at påvirke værdiskabelsen i turismeerhvervet og et uudnyttet kreativt potentiale.

Energi- og miljøområdet har gennem de seneste ti år oplevet en vækst i beskæftigelse, omsætning og eksport. Det er et område, hvor regionen markerer sig internationalt i kraft af store internationalt ledende virksomheder og anerkendte forsknings- og videnmiljøer samt en underskov af nye spændende virksomheder og projekter. Samtidig har energi- og miljøområdet voksende international opmærksomhed.

Fødevarerområdet er også en regional styrkeposition. Der findes store produktions-, forarbejdnings-, og afsætningsvirksomheder i regionen samt stærke forsknings- og videnmiljøer. Dertil kommer en lang række udviklings- og netværksaktiviteter. De regionale fødevarerhverv omfatter både små og mellemstore producenter samt store internationale virksomheder. Hertil kommer et historisk velfungerende samspil mellem aktørerne fra "jord til bord". Udvikling af fødevarerområdet udgør et væsentligt udviklingspotentiale for landdistrikterne.

Sundhedsområdet er en potentiel erhvervsmæssig styrkeposition. Forudsætningen er, at de meget store investeringer i forbindelse med udbygningen af Århus Universitetshospital og et nyt vestjysk hospital tilrettelægges således, at der skabes rum og mulighed for ny erhvervsmæssig udvikling i forlængelse heraf.

Oplevelsesøkonomi og oplevelsesindustriens brancher er i stærk udvikling i den midtjyske region. Der er således en generel tendens til at forbrug i høj grad bæres af oplevelser og fortællinger. Iderigdom, kreativitet og evnen til at fortælle den gode historie er kompetencer, som muliggør vækst hos regionens erhvervsliv. I forlængelse heraf kan der lokalt opnås øget interesse for bosætning.

Turismeerhvervet i den midtjyske region har en række særlige styrker, der enten allerede er etableret eller kan udvikles som vækstbærere for turismeerhvervet. F.eks. har regionen mange overnatningsmuligheder. Kystturisme har en central betydning, og natur- og kulturbaserede oplevelser har et stort potentiale. Dertil kommer byferie, som generelt

er et voksende forretningsområde og erhvervsturisme med forankring i de midtjyske byer.

Natur og naturoplevelser er centrale elementer i udvikling af turismen. Naturoplevelserne indebærer både det at nyde naturen og en mere aktiv brug. Udpegningen af Mols Bjerge og Skjern Å som nationalparker giver mulighed for at beskytte og benytte nogle af de særligt interessante naturområder på nye måder.

Vigtige skridt på vejen

Erhvervspolitiske initiativer skal fokusere på menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri og understøtte megasatsninger inden for energi og miljø, fødevarer og sundhed. Et styrket samspil mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner fra kyst til kyst vil også øge vækst og innovationskraft i andre fremtrædende brancher.

Fremtidens styrkepositioner og erhvervsudviklingspotentiale skal analyseres og beskrives som grundlag for fremtidige initiativer.

Region Midtjylland vil eksempelvis skabe rammerne for et styrket samarbejde mellem fødevarerbranchens aktører med henblik på at udnytte eksisterende viden bedre, styrke udviklingen af nye produkter, processer og services samt skabe en ny regional fødevareridentitet baseret på mangfoldighed, kvalitet og den gode historie.

På energiområdet vil Region Midtjylland gennem et samarbejde med kommunerne og i dialog med staten arbejde for igangsætning af nationale demonstrationsprojekter hos aktører inden for regionens erhvervsmæssige styrkepositioner.

Inden for turismeerhvervet og oplevelsesindustrien skal der fokus på innovation, kreativitet og samarbejde på tværs af alle væsentlige aktører.

De arbejdsmarkedspolitiske udfordringer skal tages op i samarbejde med beskæftigelsesregionen. Analyser skal kortlægge, hvordan arbejdsstyrken kan øges i forhold til erhvervslivets forventede øgede efterspørgsel efter arbejdskraft.

Særligt inden for serviceerhvervene skal produktiviteten øges gennem en forstærket innovationsindsats.

Byer og landdistrikter

Oplevelsesindustri og iværksætteri kender tegner de gode historier om erhvervsudvikling i alle egne af regionen.

Globalt perspektiv

Regionen skal kunne tiltrække international opmærksomhed i kraft af sine kvalitetsprodukter, uddannelser, markante oplevelsesfyrtårne og sin mangfoldige natur.

4.2 Arbejdskraft og beskæftigelse

Vision

I 2030 har den midtjyske region fortsat høj beskæftigelse og lav ledighed. Private og offentlige virksomheder får dækket deres behov for kvalificeret arbejdskraft på et bæredygtigt og dynamisk internationalt arbejdsmarked.

Ønsket udvikling

Udvidelse, opkvalificering og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken.

Flere unge gennemfører en uddannelse.

Udfordring

Vækst i arbejdsstyrken.

Mindske sygefravær.

Bedre integration på arbejdsmarkedet.

Demografisk udvikling.

Byer og landdistrikter

Primærproduktionen, forarbejdningen af fødevarer, folgeerhverv og oplevelsesindustri m.fl. er fortsat vigtige for opretholdelsen af arbejdspladser i landdistrikterne.

Globalt perspektiv

Arbejdskraftens internationale bevægelighed er relativ begrænset.

Et optimalt samspil mellem trafikpolitik, uddannelsespolitik, sundhedspolitik og arbejdsmarkedspolitik skal sikre en tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft.

Udgangspunkt

Beskæftigelsesgraden i regionen er så høj, at der er mangel på arbejdskraft - særlig udtalt inden for bygge- og anlæg, jern- og metalindustrien samt serviceerhvervene. Det forventes, at arbejdskraftmanglen breder sig til stort set alle brancher de kommende år.

Det er derfor en hovedudfordring at skabe tilstrækkelig vækst i arbejdsstyrken, så virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft kan imødekommes. Der er behov for en tilgang i arbejdsstyrken på ca. 2.500 – 5.000 personer årligt for at imødekomme den forventede efterspørgsel.

Der er potentielle arbejdskraftressourcer blandt ledige, og der er mere end 20.000 sygedagpengemodtagere, som også kan udgøre et potentiale. Tilsvarende udgør personer, som på grund af et handicap i dag står uden for arbejdsmarkedet, en potentiel arbejdskraftressource.

Befolkningsudviklingen i regionen forventes at være positiv i den østlige del, mens befolkningsudviklingen i den vestlige del samlet set forventes at falde. Den demografiske udvikling er derfor en særlig udfordring.

Vigtige skridt på vejen

Et mere dynamisk arbejdsmarked i den midtjyske region skal sikres gennem initiativer, der blandt andet bygger på analyser. Der skal være fokus på, hvordan regionale styrkepositioner på de forskellige indsatsområder kan bidrage positivt til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen og således skabe et mere internationalt arbejdsmarked. Dertil kommer blandt andet fokus på at aktivere de skjulte arbejdskraftreserver overalt i regionen.

Anvendelsen af f.eks. EU-midler til opkvalificering og videreuddannelse af arbejdsstyrken skal koordineres bedre.

Internationale erfaringer skal omsættes og videreudvikles til gavn for udvikling af arbejdsstyrkens kvalifikationer.

Et mobilt og fleksibelt arbejdsmarked skal sikres ved udbygning af infrastrukturen samt gennem en voksen- og efteruddannelsesindsats, der matcher arbejdsmarkedets behov.

En hurtig opfølgning i forhold til syge-/dagpengemodtagere skal sikres blandt andet af den primære sundhedstjeneste.

Arbejdskraftmanglen skal endvidere søges reduceret gennem opkvalificering af arbejdsstyrken og en øget produktivitetsudvikling.

4.3 Uddannelse

Vision

I 2030 har den midtjyske region et sammenhængende og vidtforgrent uddannelsessystem, der sikrer mulighed for livslang læring og understøtter en internationaliseret vækst og udvikling.

Et sammenhængende og vidtforgrent uddannelsessystem skal bygge bro til individer, institutioner, virksomheder og internationale relationer, så den reelle adgang og mulighed for uddannelse og livslang læring forbedres i hele regionen.

Fokus på det internationale gør studerende på alle niveauer mere mobile.

Udgangspunkt

I den midtjyske region er der en høj koncentration af forsknings- og vidensinstitutioner samt et rigt og varieret uddannelsesudbud, herunder et decentralt udbud af gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Det samme gælder udbuddet af voksenuddannelser og korte videregående uddannelser, mens udbuddet af mellemlange videregående uddannelser og især lange videregående uddannelser primært er koncentreret i den østlige del af regionen. Tilsvarende er der store forskelle i uddannelsesniveautet mellem de enkelte egne i regionen.

I regionen er der en høj fuldførelsesprocent på gymnasiale, erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser. En af de væsentligste udfordringer over de næste år bliver at øge andelen af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse og dernæst en videregående uddannelse.

Inden for alle uddannelsesområder vil infrastrukturen – både den fysiske og den digitale - have indflydelse på uddannelsesmulighederne og vil bl.a. kunne understøtte regionens internationale bestræbelser gennem virtuelle institutionssamarbejder.

En anden vigtig udfordring ligger i det internationale perspektiv. Der er forholdsvis færre danskere, der studerer i udlandet end omvendt. Der ligger derfor en udfordring i at markedsføre regionen internationalt som en attraktiv uddannelsesregion, samtidig med at de danske studerende i højere grad stimuleres til at rejse ud.

Vigtige skridt på vejen

Fornøden forsyning af arbejdskraft i hele regionen skal sikres gennem en taksameterstyring, der tilgodeser den geografiske spredning af uddannelsesinstitutioner. Det gælder ikke mindst de mellemlange videregående uddannelser.

Der skal skabes tilstrækkelig volumen i en internationaliseret efteruddannelsesindsats til at sikre forsyning af arbejdskraft med de fornødne kvalifikationer. Dette stiller også krav om samspil mellem almen voksenuddannelse og den arbejdsmarkedsrettede efteruddannelse samt udbuddet af fjernundervisning.

Ønsket udvikling

Der skabes bedre sammenhæng:

- mellem de forskellige uddannelsesniveauer
- mellem uddannelsesinstitutioner i og uden for regionen
- mellem praksis og undervisning
- mellem førende virksomheder og institutioner i og uden for regionen

Udfordring

Øge antallet af unge, der gennemfører ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Øge uddannelsesniveautet overalt.

Øge interessen for det naturvidenskabelige område.

Forbedre den fysiske og digitale infrastruktur.

Øge den internationale udveksling af studerende.

Byer og landdistrikter

Uddannelse skal være tilgængelig for befolkningen i landdistrikter.

Bl.a. fjernundervisning kan medvirke til at øge udbuddet af uddannelser.

Globalt perspektiv

Regionen skal være kendt for høj grad af mobilitet på alle uddannelsesniveauer.

Der bør være fokus på samarbejde med internationale samarbejdsregioner.

Muligheder for virtuelle institutions-samarbejder.

Antallet af studenterjobs i den private og offentlige sektor skal øges, ligesom der vil være behov for at øge efterspørgslen efter personer med videregående uddannelser i den private sektor.

Der skal overalt i regionen sættes på at skabe flere miljøer, der er attraktive for højtuddannede, så disse i øget omfang kan tiltrækkes og fastholdes. En analyse af denne målgruppes forventninger vil være grundlag for yderligere præcisering af initiativer.

For at understøtte indsatsen for at få flere til at gennemføre en videregående uddannelse, skal de unges valg af uddannelse og uddannelsessted analyseres. Herunder skal det vurderes, hvilke faktorer der understøtter en øget gennemførelse af en videregående uddannelse i hele regionen.

Det skal kortlægges, hvilke parametre der er afgørende for at tiltrække flere seniorgæsteforskere og højt kvalificerede internationale studerende - også fra lande uden for Europa.

4.4 Sundhed

Vision

I 2030 har borgerne i den midtjyske region et helbred, livsindhold og sociale netværk, der muliggør større engagement i omverden og ansvar for eget liv.

Sundhedsvæsenet har en stærk samfundsøkonomisk betydning som kilde til vækst og udvikling.

Region Midtjylland vil forbedre befolkningens sundhedstilstand i et samarbejde mellem alle aktører på sundhedsområdet. Dette skal ske på en effektiv og sammenhængende måde, hvor de ydelser, den enkelte har behov for, leveres på et højt internationalt niveau.

Udgangspunkt

Den vestlige verden oplever i disse år en stigning i en række folke- og livsstilssygdomme. Antallet af danskere over 65 år vil stige i løbet af de næste 30 år, hvilket fører til flere sygdomsforløb og dermed en øget efterspørgsel efter sundhedsydelser.

Som udgangspunkt kan forventes en høj befolkningsandel med kroniske lidelser samt et stigende antal overvægtige. Mange af de kroniske sygdomme er livsstilsrelaterede. Lavtuddannede har generelt flere kroniske sygdomme end resten af befolkningen.

Rygning, alkohol, ringe fysisk aktivitet og forkert kost har stor betydning for folkesundheden. Det resulterer i et betydeligt antal hospital-sindlæggelser, kontakter til alment praktiserende læger, fraværsdage fra arbejde og førtidspensioner samt færre gode leveår.

Borgernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familie og øvrige netværksressourcer har desuden betydning for hyppigheden af kontakt til sundhedsvæsenet.

Vigtige skridt på vejen

Udarbejdelse af en samlet sundhedsplan for regionen skal skabe grundlag for øget effektivitet og sammenhæng i sundhedsindsatsen.

Region Midtjylland vil tage initiativ til samarbejder med kommunerne om løbende at engagere erhvervsliv, forskningsinstitutioner og interesseorganisationer i sundhedsfremmende bestræbelser. Herunder eksempelvis inden for fødevareudvikling.

Region og kommuner skal indgå i et ligeværdigt samarbejde og optimalt understøtte hinandens sundhedsindsats.

Samarbejde mellem praksissektor, hospitaler og kommuner skal sikre sammenhængende patientforløb, faglig kvalitet, effektiv ressourceudnyttelse og korte ventetider i borgerens vej gennem sundhedsvæsenet.

Hospitalsvæsenet skal baseres på regionale hospitaler, som fagligt og driftsmæssigt er bæredygtige, og som varetager behandlingen af borgerne i regionen i et hensigtsmæssigt samspil med universitetshospitalet.

Hospitalsenhederne skal øge samarbejdet også på tværs af sektorer.

Ønsket udvikling

Folke- og livsstilssygdomme reduceres bredt i befolkningen i en helhedsorienteret, sundhedsfremmende indsats.

Et decentralt, offentligt sundhedsvæsen, som fortsat er baseret på let, lige og fri adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet præget af nærhed og valgfrihed.

Praksissektoren og den præhospital indsats støtter op om en hurtig og korrekt behandlingsindsats, hvor og når der er behov for det. Praksissektoren er samtidig aktiv i forhold til sundhedsfremme og patientuddannelse og derigennem forebyggelse af indlæggelser.

Sundhedsvæsenet har fortsat høj og dokumenteret kvalitet og let adgang til relevant information for borgerne.

Forskning, uddannelse og udvikling udgør også fremover en integreret del af den sundhedsfaglige virksomhed på alle niveauer.

Et sundhedsvæsen, der gennem brug af ny teknologi og optimal organisering af de personalemæssige ressourcer lever op til borgernes krav og forventninger til behandling af høj faglig kvalitet, patientsikkerhed og sammenhæng i ydelser, kommunikation og forløb. Borgernes perspektiv inddrages i stigende grad i udviklingen af sundhedsvæsenet, bl.a. i form af patientundersøgelser.

Udfordring

Hensyn til kvalitet versus hensynet til nærhed i leverancen af sundhedstilbud.

Koordinering af den samlede sundhedsmæssige indsats.

Rekruttering og fastholdelse af kvalificeret personale.

Byer og landdistrikter

Adgang til sundhedsydelse, herunder akut- og speciallægebehandling, har betydning for bosætning.

Globalt perspektiv

For at opretholde høj kvalitet i forebyggelse, diagnostik, behandling, pleje og rehabilitering er det nødvendigt at samarbejde internationalt i forhold til forskning og udvikling af sundhedsvæsenet.

Akutbetjeningen af borgerne i regionen skal styrkes gennem en hospitalsstruktur og et samlet præhospitalt beredskab (akutbiler, ambulancer m.v.), som sikrer optimal indsats i tilfælde af ulykke eller akut opstået sygdom.

Løbende tilpasning af de bygningsmæssige rammer skal sikre tidssvarende faciliteter til hurtig og effektiv behandling. Tilsvarende er fortsat udvikling af informations- og kommunikationsteknologi afgørende i bestræbelserne på at skabe et mere integreret og effektivt sundhedsvæsen.

Regionens sundhedsvæsen skal som bygherre, efterspørger af arbejdskraft, uddannelsessted, udvikler af viden og teknologi m.v. medvirke til at skabe en platform for den samlede regionale udvikling.

4.5 Kultur

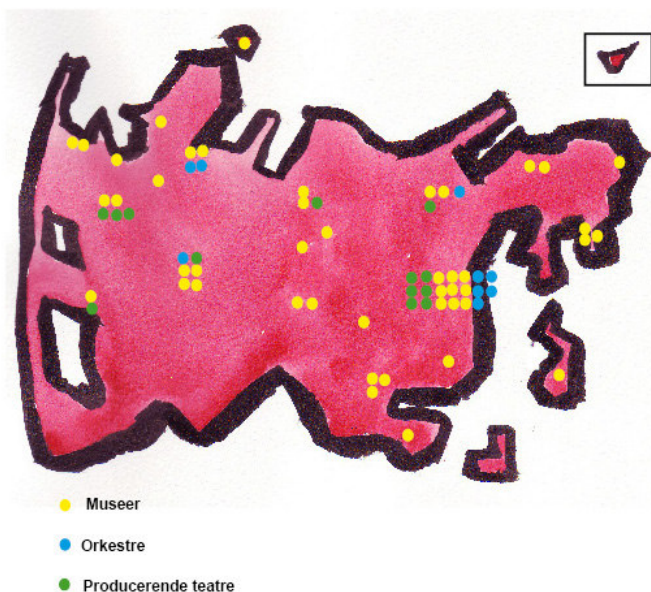
Vision

I 2030 er den midtjyske region den bedst samarbejdende kulturregion – regionalt og internationalt.

Udgangspunkt

Den midtjyske region rummer en mangfoldighed af kulturelle seværdigheder og oplevelsesmuligheder, herunder kulturhistoriske landskaber og en række statsanerkendte museer med hvert deres speciale.

Der er mere end 400 professionelle kunstnere og kunsthåndværkere, som indgår i netværk på tværs af regionen. Der er et rigt musikliv fra musikskoler over musikalske grundkurser til musikonservatorium, symfoniorkester og musikensembler samt et betydeligt vækstlag. Endeligt er der et varieret teaterliv spændende fra Århus Teater og Odin-teatret til en række egnsteatre.

De statsanerkendte kulturinstitutioner har en vis koncentration i øst.

Vigtige skridt på vejen

Den regionale kulturpolitik gennemføres som en del af Den regionale udviklingsplan og rummer tre omdrejningspunkter:

- udvikling
- netværk
- internationalt udsyn og samarbejde

Region Midtjylland vil støtte udviklingsprojekter og dannelsen af netværk mellem kulturinstitutioner og andre professionelle aktører i regionen. Netværk kan udvikle nye arbejdsmetoder, skabe ny viden, nye erfaringer og værktøjer, således at også mindre ressourcestærke kulturaktører kan få del i den fælles viden og udnytte den.

Region Midtjylland vil samarbejde med kommunerne i regionen om at skabe rammer, der kan tiltrække og fastholde kunstnere, kreative personer og virksomheder og således styrke det kreative potentiale i regionen.

Ønsket udvikling

Kulturen er dynamo og drivkraft for udvikling, livskvalitet og nytænkning. Overalt i regionen trives et rigt og mangfoldigt kulturliv, som gør hele regionen til et attraktivt område at uddanne sig, arbejde, bo i – og besøge.

Kulturinstitutionerne og den professionelle kultur indgår i en række samarbejdende netværk, der også involverer private og offentlige aktører og som viser nye veje for udvikling i hele regionen.

Udfordring

Støtte dannelsen af netværk og udviklingsprojekter blandt de professionelle kulturaktører i regionen.

Byer og landdistrikter

I den samarbejdende kulturregion findes ingen yderområder.

Globalt perspektiv

Kunstnere og kulturinstitutioner har mange uformelle internationale kontakter, der udgør en potentiel ressource for øget internationalt samarbejde.

4.6 Natur og miljø

Vision

I 2030 har naturen og landskabet en øget kvalitet og sammenhæng, hvor der er balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturområderne.

Den økologiske miljøtilstand er god, grundvandsressourcerne er beskyttede og regionen er fortsat selvforsynende med rent drikkevand.

Ønsket udvikling

Naturen udvikles til gavn for dyr og planter.

Naturen kan også fremover anvendes som en ressource for regionens borgere, turister og erhverv.

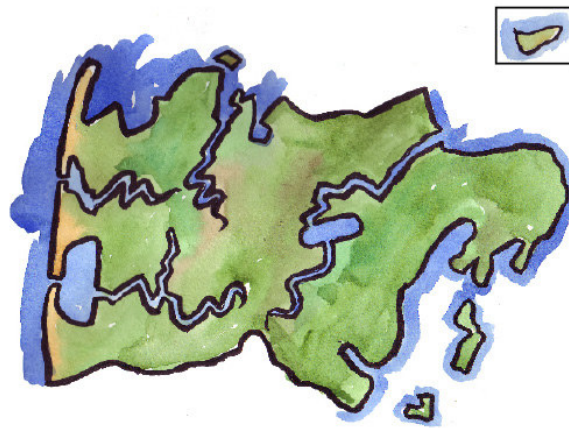
I 2030 er regionen fortsat selvforsynende med rent drikkevand.

Vigtige råstoffer indvindes inden areaerne tages i brug til andre formål.

Bynære råstofområder udnyttes først og efterbehandles til naturområder.

Naturværdierne i den midtjyske region – bl.a. nationalparkerne og kystområderne – skal være attraktive mål også for internationale turister. Regionen skal være internationalt kendt for at udvikle bæredygtige løsninger, så naturværdier bevares og turismeerhvervet udbygges.

Naturområderne skal udvikles, så der overalt i regionen opnås bedre kvalitet og sammenhæng til gavn for dyr, planter og den biologiske mangfoldighed. Samtidig skabes rekreative værdier og muligheder for borgere og erhvervsliv.

Udfordring

Balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturen.

Forebyggelse af forurening.

Udvikling af naturen indenfor typerne:

- ved byerne og langs de større veje
- større sammenhængende naturområder
- landbrugsarealer

Udgangspunkt

Den midtjyske region har store og alsidige naturressourcer, som udgør en væsentlig del af regionens identitet. Mod vest støder det åbne flade landskab op til det rå og barske Vesterhav samt de mere stille Ringkøbing og Nissum Fjorde. Mod nord giver Limfjordslandskabet mange unikke oplevelsesmuligheder, mens Kattegat og Århus Bugt åbner mod øst. Gudenåen og Skjern Å slynger sig gennem hvert sit karakteristiske landskab. I øst er Mols Bjerge og i vest er Skjern Å med ådale og hedelandskaber under udnævnelse til naturparker. Midt gennem regionen findes israndslinjen med bl.a. Dollerup bakker og sølandskabet ved Silkeborg.

Vilkårene for at udvikling af naturressourcerne afhænger af om de findes ved byerne og de større veje, udgør større sammenhængende naturområder eller domineres af landbrugsarealer.

Ved byerne og langs de større veje – og særligt udtalt i det østjyske bybånd, er udfordringen at opretholde et skarpt skel mellem land og by, skabe grønne kiler i byudviklingen og skabe adgang til naturområderne. Med bynære muligheder for rekreation bliver byerne mere attraktive for bosætning. En anden udfordring består i at mindske byernes og infrastrukturens barrierevirkning for spredning af vilde dyr og planter.

I *store sammenhængende naturområder* er udfordringen at skabe god adgang til områderne for borgere og turister, samtidig med at områderne beskyttes mod anvendelse, der på længere sigt vil ødelægge deres attraktionsværdi. Flere af disse områder er omfattet af internationale forpligtelser, f.eks. i relation til områdernes betydning som rastepads for en række fuglearter.

I landskaber, der domineres af *landbrugsarealer*, er udfordringen at skabe rum for natur og naturoplevelser, samtidig med at der skabes muligheder for et stærkt og bæredygtigt landbrug.

Store naturstrøg som Limfjorden, Gudenå, Skjern Å, Silkeborgsøerne og lignende markante elementer går på tværs af den overordnede opdeling. Det er en særlig udfordring at udvikle naturen i brydningen mellem den overordnede opdeling og de tværgående naturstrøg i et samspil mellem kommunale, regionale og statslige ønsker og forpligtelser.

Vigtige skridt på vejen

I nationalparkerne og i andre større sammenhængende naturområder skal naturen udvikles, så den også kan benyttes som et aktiv i bestræbelserne på at skabe nye erhvervs- og leveduligheder for befolkningen og til at skabe rekreative værdier for borgere og turister.

Regionen skal også i 2030 være selvforsynende med rent drikkevand. Som følge heraf vil en stor del af Region Midtjyllands indsats på jordforureningsområdet være fokuseret på at sikre drikkevandet.

I forbindelse med råstofplanlægningen skal det sikres, at værdifulde råstofforekomster udnyttes, før arealerne inddrages til f.eks. byformål. Den langsigtede planlægning skal give mulighed for at udforme terrænet, så det gives et attraktivt naturindhold. Udnyttelse af råstofområder tæt på de eksisterende byer, eller nær anlægsområderne for nye veje og broer, er miljømæssigt særligt attraktivt, da transportbehovet minimeres.

Det skal kortlægges, hvor og hvordan natur- og landskabsressourcer kan fungere som kilde til vækst og udvikling i regionen.

Byer og landdistrikter

Bynære naturområder, der er vigtige rekreative områder for byernes befolkning, bør friholdes for anden anvendelse.

Primærproduktion af fødevarer har stor indflydelse på landskabet i regionens landdistrikter.

I landdistrikter skal naturområderne udvikles af hensyn til naturen selv og til rekreation, bosætning, turisme med videre.

Globalt perspektiv

Klimaforandringer og luftforurening udgør en global udfordring, der kræver internationale løsninger.

Der er en international aftale om strategier for bæredygtig udvikling - Agenda 21.

4.7 Energi

Vision

I 2030 udgør den midtjyske regions produktion af vedvarende energi mindst halvdelen af al energi, som bliver forbrugt i regionen. Den midtjyske region er blandt de førende regioner i Europa inden for forskning og innovation i samt anvendelse af vedvarende energi. På sigt er regionen uafhængig af fossile brændstoffer som kul, olie og naturgas.

Ønsket udvikling

Innovation i og integrationen af nye vedvarende energiteknologier i energisystemet har afgørende betydning for indtjeningen i hele regionen og for den høje beskæftigelse.

Udfordringer

Imødegå usikre forsyningsveje med alternative løsninger.

Skabe vækst og erhvervsudvikling med afsæt i regionens fysiske ressourcer til energiproduktion og med afsæt i den eksisterende energiteknologiske erhvervsstruktur.

Sikre at den nødvendige videreudbygning sker på baggrund af en folkelig opbakning og accept.

Mindske miljøbelastningen forbundet med energiproduktion og forbrug og bidrage til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser for drivhusgasemission, bæredygtighed og biodiversitet.

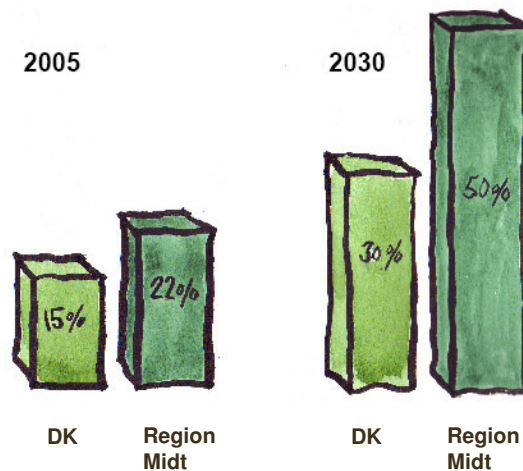
Byer og landdistrikter

Regionen rummer 1/3 af Danmarks landbrugsland og 1/3 af husdyrproduktionen.

Energiafgrøder, husdyrgødning og restprodukter kan forbedre miljøtilstanden markant.

Udgangspunkt

Klimaforandringer og forbruget af jordens fossile ressourcer giver store miljømæssige udfordringer. Regionens potentiale for at bidrage til vedvarende energiforsyning er stort. Desuden har regionen et lavere CO₂-udslip pr. indbygger end det øvrige Danmark.

Visioner for andelen af vedvarende energi i Danmark og den midtjyske region

Vedvarende energi udgør allerede 22% af det faktiske energiforbrug i den midtjyske region. Det opfylder EU's vision for 2020 og er tæt på at opfylde den nationale målsætning for 2030 på 30%.

En væsentlig del af regionens potentiale for vedvarende energi er forankret i landdistrikterne. Det gælder i særdeleshed for vind- og biomasseproduktion, som er meget pladskrævende. Foruden selve energiproduktionen spiller landdistrikterne også en rolle i forbindelse med etableringen af de nødvendige testfaciliteter, som er en forudsætning for den fortsatte teknologiske udvikling.

På forbrugssiden bidrager byerne væsentligt til det regionale CO₂-udslip. Det er derfor væsentligt, at byer og bydele indtænker og anvender ny vedvarende energiteknologi og udvikler måder at begrænse det fossile energiforbrug.

Vigtige skridt på vejen

Region Midtjylland vil gennem et samarbejde med kommunerne og i dialog med staten og energisektoren:

- øge andelen af vedvarende energi i energiforsyningen til minimum 50% i 2030
- understøtte udviklingen af nye teknologier og metoder, der kan fremme produktion og forbrug af vedvarende energi

- være en europæisk demonstrationsregion, der går foran ved at begrænse brugen af fossile energikilder og ved reduktion i udledningen af drivhusgasser

Region Midtjylland vil i samarbejde med kommunerne, energisektoren, erhvervsliv, forskningsinstitutioner og interesseorganisationer gradvis gøre regionen uafhængig af fossile brændstoffer.

Region Midtjylland vil medvirke til at sikre de nødvendige rammer for udvikling og afsætning af energiteknologi.

Skabe en fælles regional vedvarende energiprofil, baseret på integration af unikke lokale løsninger.

Globalt perspektiv

Gennem blandt andet øget anvendelse af vedvarende energikilder kan den midtjyske region bidrage positivt til forbedring af det globale miljø.

4.8 Infrastruktur

Ønsket udvikling

Udbygning og opgradering af vej og bane i den midtjyske region, så de har kapacitet til trafikstigningen.

Godstransporten benytter sig i højere grad af multimodale transportere, hvori indgår både vej, sø, luft og bane.

Nem adgang fra hele regionen til det europæiske trafiknet.

Vision

I 2030 er den midtjyske region en region i balance med god fremkommelighed og gode forbindelser med omverdenen.

En hensigtsmæssig og fremtidssikret infrastruktur er af afgørende betydning for optimal udnyttelse af regionens samlede potentiale og konkurrencekraft.

En velfungerende infrastruktur er en grundlæggende betingelse for fortsat udvikling og vækst i det netværk af byer og erhverv, der kendetegner den midtjyske region.

Infrastrukturen skal sikre optimal tilgængelighed både inden for regionen og i forhold til omkringliggende regioner og udlandet. Infrastrukturen skal afstemmes med lokale og regionale behov under hensyntagen til erhvervsliv, miljø, arbejdsmarked, videnstruktur, bosætning og byrum, kulturlivet m.m.

Visionen anskueliggøres i en overordnet fingerplan for den midtjyske region, der opstår ved at tegne pendlingsoplunde for netværket af byer i regionen.

I figuren vises fingerplanen og diagonalruten Vejle-Herning-Holstebro i samspil med ambitionen om en fast Kattegatforbindelse og en nord-sydgående hovedfærdselsåre til aflastning af den østjyske motorvej og trekantområdet.

Udfordringer

Indrette infrastrukturen, så den bidrager til at:

- understøtte den regionale udvikling og vækst
- skabe sammenhæng mellem byområder
- være løftestang for tyndt befolkede områder
- sikre mobilitet for en veluddannet og specialiseret arbejdskraft
- muliggøre bosætning og lokalisering af virksomheder overalt i regionen
- sikre adgang til uddannelse, hospitaler og andre institutioner
- forbedre trafikssikkerheden og miljøet samt reducere energiforbruget

Udgangspunkt

Den midtjyske region står overfor store udfordringer på infrastrukturområdet. I de kommende år vil der være en fortsat stigning i trafikmængderne med øget trængsel og fremkommelighedsproblemer. Et ønske om øget økonomisk vækst skærper kravene til et effektivt transportsystem, herunder krav om et velfungerende jernbanenet.

Det er en udfordring at sikre borgernes og virksomhedernes behov for effektiv mobilitet samtidig med, at der tages højde for de uheldige

effekter, den stigende trafik kan medføre i form af trafikuheld og energi- og miljøbelastning.

Borgerne har behov for at komme på arbejde eller til uddannelse, ligesom det i fritiden skal være muligt at købe ind, deltage i fritidsinteresser, komme ud i naturen osv.

Erhvervslivet har behov for at kunne transportere varer samt at kunne hente arbejdskraft fra et stort opland. Kun ved at have en infrastruktur, der sikrer høj mobilitet overalt, kan den midtjyske regions og Danmarks vækst og udvikling fastholdes.

I flere kommuner i regionen ligger udbredelse af it-infrastruktur under landsgennemsnittet. En udbygning af bredbåndsnettet vil øge virksomhedernes muligheder for tættere samarbejde, videndeling og kommunikation samt bidrage til at fastholde og tiltrække virksomheder. Medarbejdernes mulighed for distancearbejde kan bidrage til at nedsætte trafikmængden og dermed belastningen af miljøet.

Vigtige skridt på vejen

Kommuner og region er enige om at arbejde for følgende statslige investeringer:

- Letbane i Århus-området med mulighed for senere udbygning.
- Højklasset vej/motorvej mellem Århus og Viborg.
- Motorvejen mellem Kolding og Randers udvides til seks spor.
- Motorvej mellem Herning og Holstebro Nord.
- Fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler.

Derudover forudsættes følgende allerede besluttede projekter gennemført snarest:

- Færdiggørelse af motorvejen Århus-Silkeborg-Herning.
- Færdiggørelse af motorvejen Herning-Vejle.
- Etablering af det nordlige motorvejshængsel ved Randers, Sdr. Borup-Assentoft.
- Tunnel under Marselis Boulevard og udvidelse af Åhavevej i Århus.
- Modernisering af de eksisterende hovedjernbanestrækninger.

Tiltagene skal desuden ses i sammenhæng med ønsket om en generel udvikling og opgradering af hovedvejene i regionen, som kan binde udviklingen sammen i syd-nord og øst-vest-gående retninger.

Der bør i særlig grad sættes fokus på udbygningen af transportvejene til og fra erhvervsvirksomhederne i tyndt befolkede områder. Her tænkes især på ruterne 11, 13, 15, 16, 21 og 34.

Byer og landdistrikter

Den midtjyske region omfatter både en storby, større og mindre byer samt landdistrikter med forskellige vilkår for udvikling.

Der er behov for løsninger, som understøtter udviklingen i hele regionen og skaber en region i balance med god sammenhængskraft.

Globalt perspektiv

Den midtjyske region skal forsat være en international vækstregion baseret på gode forbindelser med omverdenen. Det kræver adgang til, fra og gennem regionen for varer og personer.

Lufthavnene og havnene i den midtjyske region er en væsentlig del af infrastrukturen, og det er vigtigt, at adgangsforholdene hertil forbedres i de kommende år.

4.9 Kollektiv trafik

Vision

I 2030 oplever regionens borgere den kollektive trafik som sammenhængende og med tætte forbindelse mellem de kommunale og de regionale ruter. Det samlede net sikrer regionens sammenhængskraft og kobling til omverdenen.

Ønsket udvikling

Den kollektive trafik udbygges, så den reelt kan konkurrere tidsmæssigt med bilen på en række hovedstrækninger.

Den kollektive trafik skal desuden planlægges og udbygges, så den udgør et realistisk alternativ til familiens 2. bil i hele regionen.

Byer og landdistrikter

Der skal være gode kollektive trafiktilbud både i byen og på landet. Tilbuddene afpasses efter områdets befolkningsgrundlag og den faktiske brug.

Udfordring

Sikre et attraktivt transporttilbud til arbejde og uddannelse.

Give god adgang til den specialiserede service og til de kultur- og fritidsaktiviteter, der fortrinsvis findes i de store byer.

Give god sammenhæng til den fysiske planlægning.

Bidrage til at reducere biltrafikken i og imellem de store byområder.

Mindske trængselsproblemerne og deraf afledte miljøeffekter.

Være et godt supplement til individuel transport uden for de større byer og i områder med mere spredt bosætning.

Globalt perspektiv

Den kollektive trafik i regionen skal sikre let adgang til omverdenen via vejnet, bane, havne og lufthavne.

Regionale ruter, bybusruter, lokalruter og efterspørgselsstyret kørsel skal sammen med togtrafikken fremstå som et samlet net både med hensyn til køreplaner, takster og kundeinformation.

Regionalruter, X-busser, letbane og bybusser skal give hurtige forbindelser imellem og i byerne, især for pendlere og uddannelsessøgende. På lokalruter tilrettelægges betjeningen primært efter behovet for befordring mellem hjem og skole, samt tilbringertrafik til tog, X-busser og regionalruter.

Hurtige og komfortable togforbindelser i regionen og mod Nordjylland, hovedstaden samt Hamborg skal sikres af et opgraderet hovedbanenet. Et moderniseret net af regionale jernbaneforbindelser skal forbinde de banebetjente byer i og uden for regionen med attraktive og direkte forbindelser.

Letbane og miljøvenlige busser skal bidrage til at mindske den trafikskabte miljøbelastning i bymiljøet og globalt.

Udgangspunkt

Den kollektive trafik er sammen med en veludbygget infrastruktur en af forudsætningerne for den regionale udvikling.

Den regionale bustrafik er overvejende præget af pendlertrafik til arbejdspladser og uddannelsessteder. Pendlertrafikken er det helt afgørende grundlag for det regionale kollektive trafiknet. Der bør derfor fortsat være et sammenhængende regionalt net, der betjener disse rejsestrømme, så vidt muligt uden omvejskørsel og skift.

Den kollektive trafik skal drives økonomisk effektivt, med stabil drift og tilrettelagt i overensstemmelse med kundernes ønske om en tilgængelig, hurtig, sikker og komfortabel kollektiv trafik.

Vigtige skridt på vejen

X-busnettet og det øvrige regionale rutenet skal styrkes, så vidt muligt med direkte busbetjening af større arbejdspladsområder og uddannelsessteder.

Nærbanetrafikken i Århus-området skal udbygges som et væsentligt element i den fortsatte udvikling af en moderne storby.

Der skal etableres en skinnebåret kollektiv trafikbetjening i Århus by, hvor letbane kombineres med nærbaner og regionalbaner. I et længere perspektiv skal der arbejdes for en videre udbygning til Odder, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers og Djursland – og endnu længere ud i regionen.

Region Midtjylland, kommunerne og Midttrafik skal samarbejde om at udvikle efterspørgselsstyrede tilbud på trafiksvage strækninger og tidspunkter.

Bussernes miljøbelastning skal reduceres.

Hvad kan staten bruge denne regionale udviklingsplan til?

Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region giver et indspil til forståelsen af regionen og de udfordringer, den står overfor. Som input til landsplanlægningen indeholder denne regionale udviklingsplan bl.a. følgende:

- Danmark har brug for en overordnet infrastruktur, der tilgodeser mulighederne for regional udvikling i hele den midtjyske region
- bedre samspil mellem Øresundsregionen og det udvidede østjyske bybånd er en forudsætning for et sammenhængende Danmark
- regionen har erhvervsmæssige styrkepositioner fra kyst til kyst bl.a. inden for miljø og energi, fødevarerudvikling, turisme samt møbel og beklædning
- som samarbejdende kulturregion har den midtjyske region ingen yderområder

Hvad kan kommunerne bruge denne regionale udviklingsplan til?

Den regionale udviklingsplan er først og fremmest et dialogværktøj for en bred kreds af aktører, herunder kommunerne.

For kommuner og region er Den regionale udviklingsplan en fælles platform, der beskriver den ønskede fremtidige udvikling fra kyst til kyst. Denne fælles platform kan blandt andet anvendes til anbefalinger over for staten, som det er sket i forbindelse med det fælles indspil til Infrastrukturkommissionen.

I relation til kommunernes strategiske planlægning indeholder denne regionale udviklingsplan en række overordnede pejlemærker; bl.a.:

- regionens styrkepositioner skal udnyttes til den fortsatte udvikling af regionen
- byerne skal være katalysatorer for vækst
- den regionale udviklingsindsats tilpasses til de forskellige vilkår i regionens egne
- et stadigt stigende antal unge skal gennemføre ungdomsuddannelser
- regionens borgere skal have mulighed for livslang læring
- fra hele regionen skal der være nem adgang til det europæiske trafiknet
- i 2030 skal mindst halvdelen af energi forbrugt i regionen komme fra vedvarende energikilder
- der skal sikres en fortsat selvforsyning af rent drikkevand

Hvad kan øvrige regionale aktører, erhvervsliv, borgere og interesseorganisationer bruge denne regionale udviklingsplan til?

I Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region formuleres regionsrådets visioner for regionens udvikling. Den er blevet til i et samarbejde med regionale aktører og skal fortsat udvikles i tæt dialog. Et væsentligt bidrag til visionerne er Anna Amalia-processen, hvor flere end 2500 borgere ved 130 tesaloner i 2007 bidrog med ideer til regionens udvikling.

Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region kan inspirere til fokuspunkter, handlingsplaner og prioriteringer i alle regionale aktørers planlægning og udviklingsarbejde.

Processen omkring Den regionale udviklingsplan søger fortløbende at skabe sammenhæng mellem bl.a. vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, lokale og regionale Agenda 21 strategier, regionale strategier inden for eksempelvis uddannelse, kultur og sundhed, landdistriktsprogrammer og andre lokale og regionale strategier.

Ideerne fra Anna Amalia-processen er samlet i en idé-bank, som kan findes på regionens hjemmeside. Af de i alt knap 1000 ideer er en del videresendt til stat og kommuner. Idé-banken indeholder herudover ideer som umiddelbart falder uden for statens, regionens og kommunernes virkefelter, men som kan give inspiration til øvrige aktører.

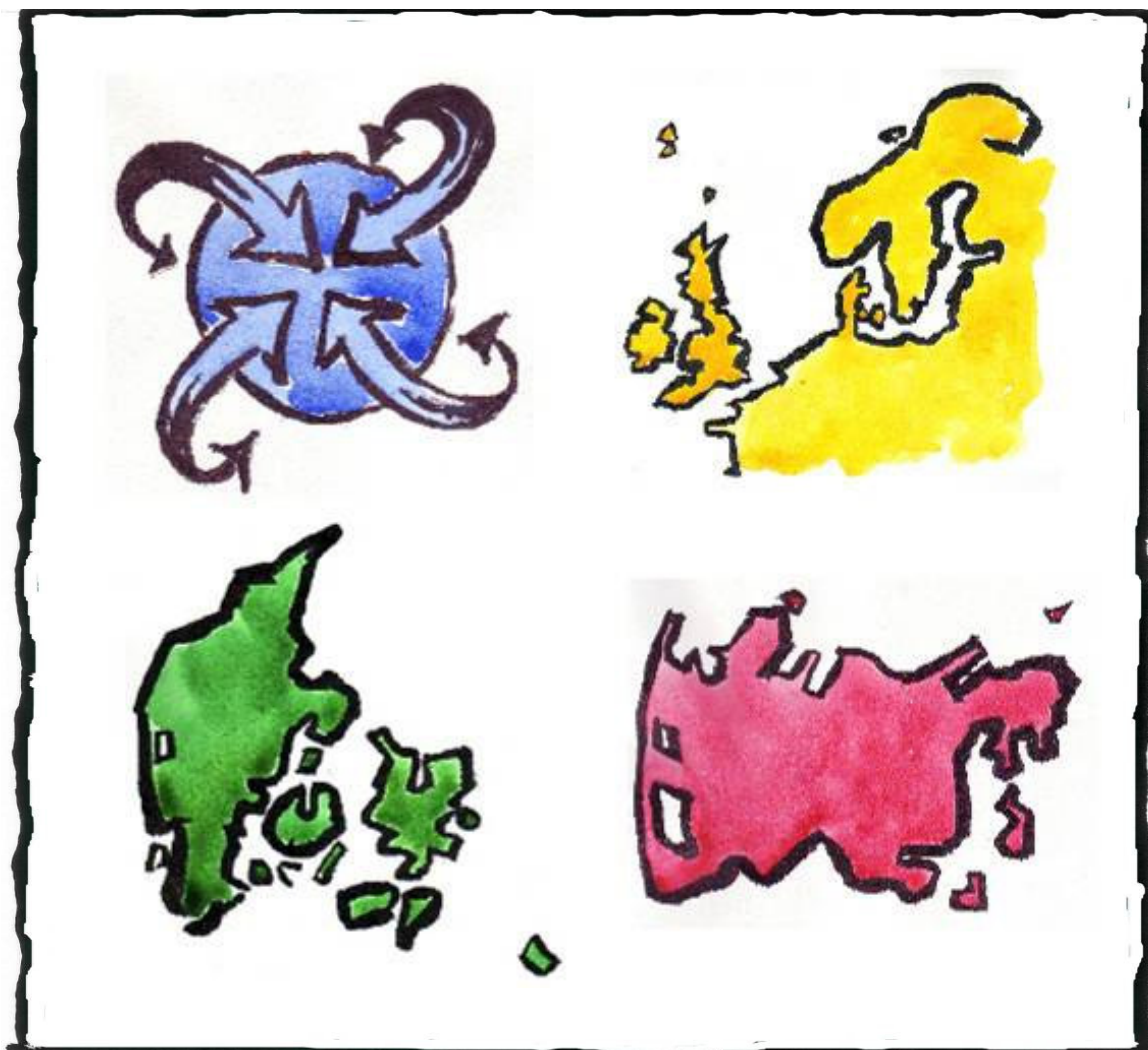
12. december 2007

FORSLAG TIL

DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN 2008
FOR REGION MIDTJYLLAND

Hæfte II: REDEGØRELSE – for regionsrådets strategi

”I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark”

Den regionale udviklingsplan består af fire hæfter:

I VISION – beskriver den overordnede vision for udviklingen i regionen samt delvisioner på de enkelte indsatsområder.

Derudover beskrives de væsentligste udfordringer i forhold til udgangspunktet samt nogle af de vigtigste skridt på vejen for at nå den ønskede udvikling.

II REDEGØRELSE – beskriver forslag til strategi og anbefalinger, der kan fremme den ønskede udvikling.

III ANALYSER – indeholder analyser af regionale og lokale vilkår for udvikling, fx analyser af det midtjyske arbejdsmarked, uddannelsessituationen og trafikal tilgængelighed.

IV BILAG – indeholder vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, Anna Amalia idé-katalog, partnerskabsaftalen med regeringen, infrastrukturindspil, lokal Agenda 21, råstofplanen o. lign., som arbejdet med Den regionale udviklingsplan bygger på.

Indholdsfortegnelse

1.	Fra vision til strategi	s.	4
2.	Internationalt samarbejde	s.	6
3.	Byer som drivkraft	s.	7
4.	Landdistrikter	s.	8
5.	Erhvervsudvikling og turisme	s.	10
6.	Arbejdskraft og beskæftigelse	s.	14
7.	Uddannelse	s.	16
8.	Sundhed	s.	19
9.	Kultur	s.	26
10.	Natur og miljø	s.	28
11.	Energi	s.	32
12.	Infrastruktur	s.	34
13.	Kollektiv trafik	s.	40

Kolofon

Titel:	"Den regionale udviklingsplan 2008" Hæfte II: Redegørelse
Copyright:	Region Midtjylland
Udgiver:	Region Midtjylland Regional Udvikling Skottenborg 26 DK- 8800 Viborg T: 8728 5000 www.regionmidtjylland.dk
Bestilling:	Kan erhverves ved henvendelse til Region Midtjylland eller downloades fra www...
Layout:	Tilsted Com
Tryk:	
Oplag:	2.500
ISBN nr.:	
Udgivelse:	Januar 2008
Forside:	Erik Bach Andersen

1. Fra vision til strategi

I visionshæftet er der opstillet en delvision for hvert indsatsområde samt beskrevet det aktuelle udgangspunkt for udviklingen. Her følger regionsrådets redegørelse for det internationale samarbejde og for hvordan regionsrådet vil bidrage til opfyldelsen af den fælles vision for den midtjyske region.

I visionshæftet er der givet nogle smagsprøver på indholdet af dette redegørelshæfte i form af en række eksempler på vigtige skridt på vejen fra udgangspunkt til vision.

Regionsrådets strategi for egne aktiviteter og samspil med øvrige aktører beskrives i de følgende afsnit for hvert indsatsområde jf. visionshæftet.

Roller og opgaver

Regionsrådet kan med baggrund i Den regionale udviklingsplan, udover sine lovbundne opgaver, selvstændigt sætte fokus på sine indsatsområder, igangsætte samarbejder og analyser og på anden vis fagligt og økonomisk virke for realisering af visionerne for hvert område.

Strategi for Region Midtjylland

Regionsrådets strategi for hvert indsatsområde beskriver de handlinger, Region Midtjylland vil tage i anvendelse for at realisere delvisionen for indsatsområdet. Her er de vigtige skridt på vejen, som er nævnt i visionshæftet, udfoldet og suppleret.

På områder, hvor Region Midtjylland har en selvstændig kompetence, er handlingerne beskrevet konkret. Enten som handlinger, der umiddelbart kan påbegyndes, eller som områder, der skal undersøges nærmere for at afdække mulighederne. På områder, hvor flere aktører skal samarbejde for at realisere visionerne, har indsatsen karakter af netværksdannelse. Netværksdannelsen skal muliggøre en fleksibel tilpasning af indsatsen og sikre fremsynede problemløsninger.

Analyser

En af de handlemuligheder regionsrådet har for at fremme realiseringen af Den regionale udviklingsplan er at initiere og finansiere forskellige analyser via de afsatte midler til Regional Udvikling.

Initiativer med udspring i Den regionale udviklingsplan sigter på at styrke og udvikle lokale og regionale vilkår for vækst med henblik på at opnå en fremtidig ønsket udvikling.

Vilkårene er forskellige i de enkelte egne af regionen og vil variere over tid. Derfor er der behov for løbende at kortlægge og analysere disse vilkår. Dels for at evaluere resultaterne af den hidtidige indsats og dels for at få et velunderbygget grundlag for beslutninger om fremtidige initiativer.

Analyser udgør således væsentlige bidrag til parternes dialog om områder af fælles interesse og er helt nødvendige for at give gennemslagskraft i forhold til f.eks. statslige myndigheder.

Region Midtjylland ønsker at indgå i analysesamarbejder med de forskellige regionale aktører og har allerede etableret et sådant med Det regionale beskæftigelsesråd.

Vision

I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark.

I forslaget til Den regionale udviklingsplan er der bl.a. identificeret et behov for analyser, der kan være med til at beskrive nuværende og fremtidige samspil mellem byer og mellem land og by. Andre eksempler er behovet for at kortlægge, hvordan der sikres et fortsat dynamisk arbejdsmarked med den nødvendige arbejdskraft og hvilke faktorer, der påvirker unges valg af uddannelse og uddannelsessted.

Anbefalinger

Inden for nogle af indsatsområderne giver visionen og regionsrådets strategi for egne handlinger anledning til anbefalinger til andre aktører. Det er intentionen, at opfordringerne indtænkes i de pågældende aktørers strategier og planlægning, således at alle aktører med indflydelse på udviklingen af den midtjyske region bidrager til realiseringen af en international vækstregion i et sammenhængende Danmark.

2. Internationalt samarbejde

Udviklingen i Danmark er i stigende grad påvirket og afhængig af vore nabolande og det øvrige EU. Denne udvikling vil fortsætte i de kommende år.

Det er Region Midtjyllands vision at være en international vækstregion i et sammenhængende Danmark, og dette kræver gode kommunikationslinjer og en tidssvarende infrastruktur til tilgrænsende lande.

Ifølge Lov om Erhvervsfremme kan regionerne deltage i samarbejder med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer "med henblik på at styrke regionernes vækstvilkår og den kulturelle sammenhængskraft" og "Regionerne kan medvirke til nedsættelse og finansiering af organer til varetagelse af dette samarbejde".

I vækstforums erhvervsudviklingsstrategi for 2007 til 2009 er det en del af den grundlæggende prioritering, at initiativer har et internationalt perspektiv, der anvender globale muligheder til at styrke den regionale konkurrencekraft.

For at sikre de bedste udviklingsmuligheder for virksomheder, uddannelsesinstitutioner og offentlige myndigheder skal der sikres de bedst mulige infrastrukturforbindelser til vore nabolande i Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannien – både for fragt og personer i form af færge-, tog- og flyforbindelser.

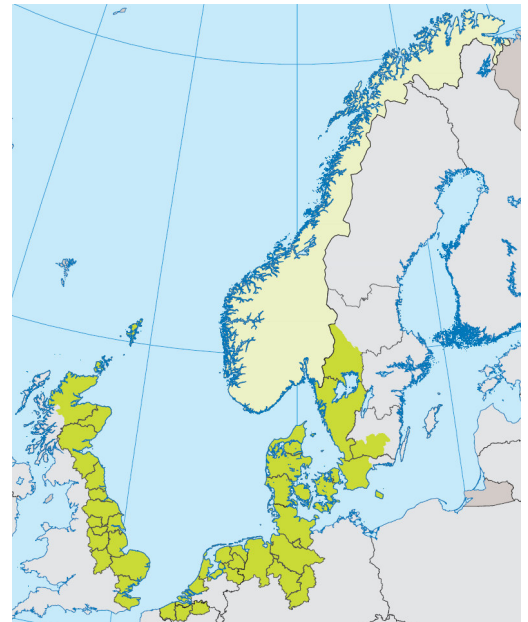
De EU-finansierede programmer Mål 2, Mål 3 (Interreg) og Landdistriktsprogrammet indgår ligeledes som en del af finansieringen af den samlede erhvervsudviklingsplan, og det forudsættes, at det internationale samarbejde med tilgrænsende lande bidrager til at styrke udviklingen i den midtjyske region på en række områder, som f.eks. på energi- og miljøområdet, innovation, kompetenceudvikling og virksomhedsudvikling.

Programmerne giver mulighed for tæt samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer, og alle muligheder for at styrke udviklingen i den midtjyske region og i programområdet skal udnyttes optimalt.

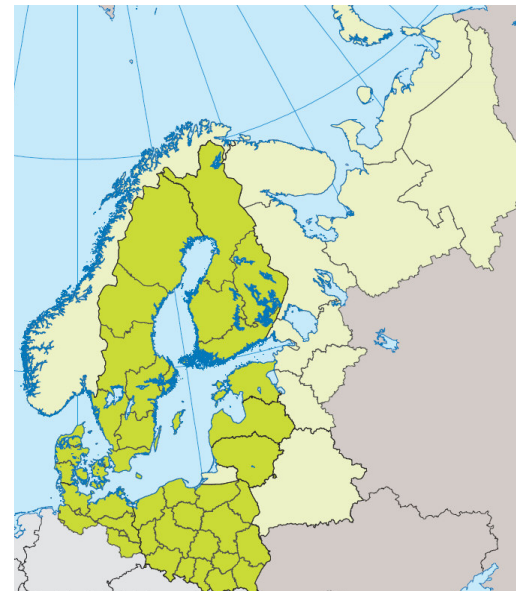
Region Midtjylland samarbejder endvidere med tilgrænsende landes myndigheder i forlængelse af vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, hvor der på opfordring fra Danmarks Vækstråd skal foretages benchmarkundersøgelser med sammenlignelige regioner. Disse påtænkes bl.a. foretaget i samarbejde med East of England i England og Västra Götaland i Sverige i regi af Nordsøprogrammet.

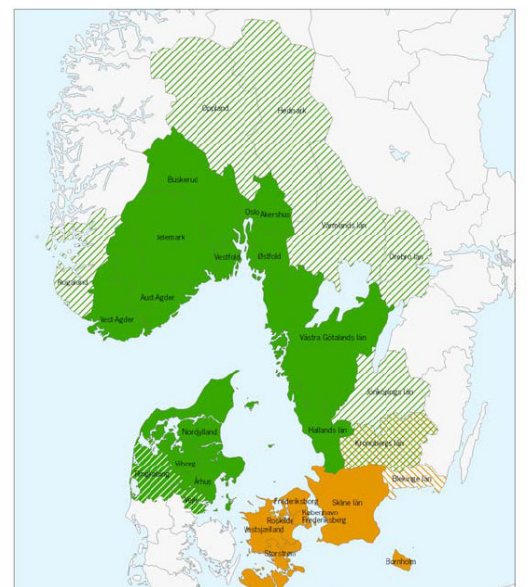
Region Midtjyllands aktuelle Internationale samarbejdsregioner

Interreg IV B, Nordsøprogrammet

Interreg IV B, Østersøprogrammet

Interreg IV A, Øresund Kattegat Skagerrak programmet

3. Byer som drivkraft

Store og mellemstore byer kan karakteriseres ud fra faktorer som koncentration og nærhed, lave transportomkostninger, mangfoldige forbrugsmuligheder, stor videnuudveksling og et varieret arbejdsmarked. Forbrugsmuligheder skal opfattes som en bred vifte af kulturudbud, udeliv, boliger, indkøbsmuligheder etc.

Den traditionelle større by er et produkt af industrisamfundet, hvor et væsentligt kendetegn tidligere var opsplitningen af byens funktioner i adskilte enheder – f.eks. ved at holde industriproduktion adskilt fra boligområder bl.a. for at minimere gener og forureningsproblemer. I videns- og servicesamfundet er byerne stillet overfor helt andre udfordringer. Der er et voksende behov for viden og for at kunne dele og udvikle viden på tværs af personer, sektorer og brancher. Videndeling og udvikling understøttes af fysiske møder, og for at styrke det fysiske møde mennesker imellem, er en vis grad af geografisk nærhed nødvendig. Viden er således en afgørende konkurrenceparameter.

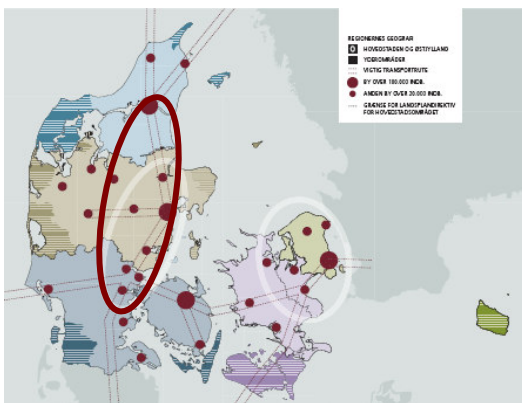
Der findes ikke noget entydigt svar på, hvor mange indbyggere eller arbejdspladser en by skal rumme, for at den kan udvikle sig til en regional eller national drivkraft. Men at der skal være en vis "kritisk masse" af mennesker og muligheder til stede, er oplagt. Det understreges af den tendens, at virksomheder efterspørger og lokaliserer sig i nærheden af rigeligt udbud af veluddannet arbejdskraft, veludbygget infrastruktur samt attraktive miljøer i forhold til bosætning. Denne lokaliseringstendens ses også internationalt og må betegnes som et grundvilkår.

Byerne er i økonomisk forstand f.eks. handels-, job- og kulturmæssigt en slags servicefunktion for såvel byens borgere som byens opland. Derfor er det vigtigt, at byer og oplande ikke ansues som adskilte; byer *eller* landdistrikter, men derimod ansues samlet som byer og landdistrikter. Både i forhold til resten af Danmark og i forhold til andre regioner internationalt. De er hinandens fælles ressourcer og forudsætning, hvor borgere, arbejdskraft og forbrugere udveksles. Jo større interaktion der er mellem land og by, jo stærkere bliver regionen.

Regionsrådets vision om et sammenhængende Danmark refererer til Miljøministeriets Landsplanredegørelse 2006, der definerer et østjyske bybånd. Regionsrådets ambition er et udvidet østjyske bybånd, der rækker fra Aalborg i nord til Kolding i syd og fra Viborg i vest Århus i øst.

På europæisk og globalt plan konkurrerer den midtjyske region med flere tusinde regioner med lignende karakteristika. Regionen må altså betegnes som en lille spiller på den globale scene. Det samme gælder for så vidt Danmark. Strategisk samarbejde om byudvikling er derfor vigtigt, hvis byerne og regionen skal udvikle en stærk international position – stærkere end den, efter international målestok, beskedne størrelse berettiger til.

For at byerne i regionen kan bevare og udvikle en stærk international konkurrencekraft, skal der igangsættes initiativer, der bidrager til udviklingen af et endnu tættere samarbejde på tværs af kommune- og regionsgrænser inden for områder, hvor samarbejde lønner sig. Dette ændrer ikke ved, at der også fortsat skal være en sund konkurrence mellem byer. Der er mange eksempler på, at samarbejde og konkurrence kan forenes. Forudsætningerne er bl.a. identifikation af fælles interesser og potentielle samarbejdsområder samt analyser og metodeudvikling.

Kort fra Landsplanredegørelse 2006 tilføjet ellipse for indikation af det udvidede østjyske bybånd

4. Landdistrikter

Vilkårene for at bo og drive erhverv er forskellige i byerne og i landdistrikterne. Byerne tilbyder et større udvalg af bosætnings-, erhvervsuddannelses-, og kulturtilbud end tilfældet er i landdistrikterne. Men landdistrikterne har også styrker, der ikke findes i byerne inden for eksempelvis bosætning, erhverv og fritid.

Ofte vil landdistrikter og byer være hinandens forudsætninger for at tilbyde de bedste løsninger. Et eksempel er samspillet mellem landdistrikternes velbeliggende ferieboliger og byernes varierede kulturtilbud et godt udgangspunkt for videreudvikling af helårsturisme.

Landdistriktsprogrammet for de kommende år indebærer, at der etableres Lokale Aktionsgrupper (LAG'er) i de fleste kommuner i den midtjyske region. LAG'erne skal beskæftige sig med udvikling af landdistrikterne, herunder gennemførelse af større udviklingsprojekter og initiativer i samarbejde med kommunerne, Region Midtjylland, vækstforum m.fl.

Erhverv, turisme og energi

På erhvervssiden er fødevarerproduktion- og forarbejdning samt turisme og oplevelsesindustri de erhverv, der umiddelbart kan drage den største nytte af en beliggenhed i landdistrikterne. Landskabelige værdier kan også tiltrække iværksættere.

Landbrugsproduktionen udgør grundlaget for store forarbejdnings- og afsætningsvirksomheder inden for fødevarerområdet. Sammen med byernes forsknings- og vidensmiljøer udgør denne værdikæde en af regionens styrkepositioner.

Landdistrikternes store naturoplevelser og mange ferieboliger gør turismen til et af de beskæftigelsesmæssigt betydningsfulde erhverv i disse områder.

Landdistrikterne spiller en væsentlig rolle for regionens nuværende og kommende produktion af vedvarende energi – bl. a. vindenergi og biomasseproduktion. Det bliver også i landdistrikterne, at de nødvendige testfaciliteter skal etableres.

Uddannelse

Uddannelsesniveaulet skal hæves i landdistrikterne, såvel som i byerne. Det kræver, at uddannelserne er tilgængelige for befolkningen i landdistrikterne. Bl.a. fjernundervisning kan medvirke til at øge udbuddet og tilgængeligheden af uddannelser i landdistrikterne.

Statens taxameterstyring af uddannelsesinstitutioner må indrettes således, at der tages hensyn til, at det er dyrere at drive uddannelsesinstitutioner i tyndt befolkede områder end i større byer.

Udvikling af og vækst i landdistrikternes erhverv afhænger bl.a. af at flere højtuddannede finder beskæftigelse i disse erhverv. Der skal derfor foregå et samarbejde mellem landdistrikternes virksomheder og de videregående uddannelsesinstitutioner. Et eksempel på dette samarbejde er, at der på uddannelses- og forskningsområdet investeres markant i Aarhus Universitet, og at Aarhus Universitet til gengæld er opmærksom på rollen som udvikler af videnbroer til virksomheder, også uden for de større byer, til gavn for alle parter i hele regionen.

Sundhed

Almen praksis skal sikre sundhedssystemets nærhed til borgerne, mens mere specialiserede sundhedsfunktioner samles på færre en-

heder. Telemedicinske løsninger vil bl.a. være anvendelige i områder, hvor afstanden til specialiserede sundhedstilbud er relativt stor. I forbindelse med ulykker og akut opstået sygdom sikrer ambulancer og akutbiler en optimal indsats.

Natur og miljø

Landdistrikterne indeholder store ressourcer i form af naturområder, landbrugsområder, råstofområder, områder med drikkevandsinteresser mm.

Landdistrikternes store sammenhængende og varierede naturområder skal udvikles og anvendes som grundlag for ny vækst. Naturværdierne er væsentlige for bosætning og erhverv herunder turisme og rekreation. I den forbindelse ventes nationalparkerne ved Mols Bjerge og Skjern Å at få en særlig attraktionsværdi. Naturværdierne skal imidlertid beskyttes mod anvendelse, der på sigt vil ødelægge denne attraktionsværdi

Bevaring af naturressourcerne kan samtidig medvirke til at sikre rent drikkevand i områderne. Til gengæld skal der søges løsninger på mulige konflikter mellem anvendelse af jorden til landbrugsformål, byudvikling, råstofgravning og beskyttelse af drikkevandet.

Infrastruktur og kollektiv trafik

En udbygget infrastruktur og gode kollektive trafiktilbud er af stor betydning for landdistrikternes adgang til byernes tilbud om arbejdspladser, uddannelse, sundhed og fritidstilbud og for landdistrikternes tilgængelighed for erhverv og turisme samt arbejdskraft fra byerne. Der skal derfor sikres en tidsvarende infrastruktur, der understøtter udviklingen i hele regionen og skaber en region i balance, hvor der er samspil mellem land og by, vækstområder og yderområder, bosætningsområder og erhvervsområder.

Der skal være gode kollektive trafiktilbud både i byen og på landet. På trafiksvage strækninger og tidspunkter kan den kollektive trafik tilbydes som efterspørgselsstyrede teletaxier og telebus.

Den digitale infrastruktur er lige så vigtig for landdistrikterne som den fysiske infrastruktur. Den digitale infrastruktur er af væsentlig betydning for det erhvervsliv, der allerede findes i landdistrikterne og for at kunne tiltrække nye virksomheder. Den digitale infrastruktur er desuden en forudsætning for, at landdistrikternes indbyggere kan anvende tilbud om fjernundervisning og telemedicin mm.

5. Erhvervsudvikling og turisme

Region Midtjyllands rolle og opgaver

I forhold til erhvervsudviklingen har regionsrådet en klar og veldefineret rolle som partner i det regionale vækstforum og som bevilgende myndighed i forhold til udmøntning af erhvervsudviklingsstrategiens indsatsområder.

Erhvervsudviklingsstrategien udarbejdes af det partnerskab som vækstforum er. Partnerskabet omfatter erhvervslivet, kommuner, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter samt Region Midtjylland.

Udgangspunktet for erhvervsudviklingsstrategien er defineret i lov om erhvervsfremme, som beskriver regionens og vækstforums muligheder for at arbejde med følgende indsatsområder:

- innovation, videndeling og videnopbygning
- anvendelse af ny teknologi
- etablering og udvikling af nye virksomheder
- udvikling af menneskelige ressourcer, herunder udvikling af regionale kompetencer
- vækst og udvikling i turismeerhvervet
- udviklingsaktiviteter i yderområderne

I forhold til disse indsatsområder kan regionsrådet understøtte den regionale erhvervsudvikling direkte eller indirekte gennem samarbejde med kommuner om f.eks. infrastruktur. Dertil kommer andre politikområder så som uddannelses- og sundhedsområdet.

Turismebranchen er kendetegnet ved både små og store virksomheder inden for overnatning, besøgsmaal (forlystelsesparker, museer m.m.) og gastronomi. I denne sammenhæng udgør både naturoplevelser men også byer med oplevelser i form af detailhandel, bymiljøer m.m. centrale elementer. Midtjysk Turisme varetager den konkrete udmøntning af aktiviteter gennem udvikling, koordination og igangsætning,

Turismens centrale aktører udgøres af VisitDenmark, det regionale turismeudviklingsselskab (Midtjysk Turisme), Region Midtjylland, turistdestinationerne, kommunerne og det direkte erhverv.

Regionens rolle er ud over at medvirke til udvikling af turismen også at medvirke til udvikling af oplevelsesøkonomien blandt andet gennem en kobling mellem turisme, kultur og kreative erhverv. Regionens rolle er at indgå i den strategiske udvikling af området blandt andet via Den regionale udviklingsplan.

Strategi for Region Midtjylland

Vækstforums første erhvervsudviklingsstrategi og den tilhørende handlingsplan har som udgangspunkt peget på udviklingen af de menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri, som afgørende for at skabe vækst i den midtjyske region. Derudover har vækstforum peget på tre megasatsninger, som de første i en række, hvor regionen har særlige styrkepositioner. Det drejer sig om energi og miljø, erhverv og sundhed samt fødevarerområdet.

Hvad angår udvikling af menneskelige ressourcer – i erhvervsudviklingsstrategien defineret som uddannelse og kompetenceudvikling – vil Region Midtjylland via sin indsats på uddannelsesområdet under-

Vision

I 2030 er den midtjyske region en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes med afsæt i regionale styrkepositioner til gavn for borgere og virksomheder.

støtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer. Det er vigtigt, at der sættes på et stærkt samarbejde mellem alle aktører, således at de unge sikres muligheder for at starte på og gennemføre en kompetencegivende uddannelse og at der åbnes yderligere for mulighederne for livslang læring for alle regionens borgere. For at sikre den nødvendige arbejdskraft til regionens virksomheder er det vigtigt at styrke samarbejdet om vejledning samt fokusere yderligere på kompetenceudviklingen og det sociale engagement i virksomhederne.

I forhold til innovation vil Region Midtjylland være med til at danne rammerne for den dialog og indsats, som skal skabes på området og som skal forholde sig til de regionale udfordringer og sikre, at man i regionen er med til at understøtte videnopbygning og videndeling. Det er bl.a. gennem videndeling, at der skabes innovation – både forskningsbaseret og brugerdriven.

I den sammenhæng er anvendelsen af ny teknologi et af de vigtigste elementer i mange virksomheders innovationsprocesser. Her vil Region Midtjylland være med til at understøtte såvel opbygning som deling af viden f. eks. ved at understøtte den del af megasatsningerne, som vedrører netop teknologiprogrammer.

Når erhvervsudviklingsstrategien fokuserer på iværksætteri og udvikling af virksomheder vil Region Midtjylland bidrage med initiativer, der understøtter erhvervsudviklingsstrategiens initiativer i forhold til at sikre og styrke nye virksomheders etablering og overlevelse.

Som nævnt har vækstforum i sin erhvervsudviklingsstrategi valgt at fokusere på tre megasatsninger:

- energi og miljø
- erhverv-sundhed
- fødevarer

For de tre områder gælder, at vækstforum har vurderet, at de er regionale styrkepositioner, som kan bidrage til den regionale vækst. De tre megasatsninger drives blandt andet af de tre vækstmotorer - uddannelse og kompetenceudvikling, innovation og iværksætteri.

Region Midtjylland vil i den sammenhæng være med til at skabe rammerne for det samarbejde, som er nødvendigt for at sikre samspillet mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner i hele regionen.

Det er samtidigt satsninger, som på flere områder kan bidrage til balancen i regionen og være med til at udnytte regionale styrkepositioner.

Udover megasatsningerne bør der også arbejdes med andre brancher og klynger, som udgør regionale styrkepositioner – f.eks. jern og metal, møbelindustrien, tekstilbranchen, serviceerhvervene m.fl. Regionsrådet vil derfor som én af sine opgaver løbende bidrage med analyser, der kan danne et kvalificeret grundlag for udpegning af nye indsatsområder – både megasatsninger og andre initiativer – der kan bidrage til at øge væksten i hele regionen.

Regionsrådet vil gennem sit arbejde med globalisering være med til at sikre, at regionens virksomheder og uddannelsesinstitutioner får de bedste rammer for deres aktiviteter i udlandet.

Målet er at medvirke til udvikling og vækst i regionen, bl.a. ved at indgå professionelt i samarbejder uden for landets grænser, at varetage regionale interesser i internationale fora og præsentere regionen sam-

let udadtil på en måde, så private og offentlige aktørers markedsadgang lettes. Det gælder ikke mindst i forhold til EU via kommunernes og regionens kontor i Bruxelles.

Oplevelsesøkonomi defineres generelt meget bredt som det forhold, at produkter og aktiviteter gives en ekstra værdi ved at koble oplevelser eller fortællinger til det konkrete produkt eller aktivitet. Det som adskiller et produkt – ud over funktion og teknologi – er oplevelsesdimensionen, som skabes f.eks. via design eller fortælling.

En del af oplevelsesøkonomien udgøres af oplevelseserhvervene, som består af virksomheder, der med et kreativt udgangspunkt har til hovedopgave at skabe og/eller levere oplevelser af en hver art. Oplevelseserhvervene afgrænses til:

- turisme (overnatning, turistbureauer, gastronomi og nattelev)
- kultur, kunst og underholdning (kunstnere, scenekunst, musik, video & film, forlagsvirksomheder & medier, forlystelsesparker & besøgsmaal, sport, events og fritid)
- formgivning, image og branding (arkitektur, design, reklame og indholdsproduktion)

Turismen er en væsentlig drivkraft i den regionale udvikling. Vækstforum har i sin erhvervsudviklingsstrategi besluttet, at den strategiske satsning inden for turisme og oplevelsesøkonomi i første omgang skal tage udgangspunkt i:

- udvikling af regionale oplevelsesprojekter
- udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne
- opbygning og formidling af viden

Udviklingen af de regionale oplevelsesprojekter skal medvirke til at regionens styrkepositioner inden for kystturisme og byferie udvikles og at der opnås et stærkere samspil mellem disse to ferieformer. Dette vil også medvirke til at understøtte et samspil mellem byer og landdistrikterne.

Regionsrådet har – efter indstilling fra vækstforum – afsat midler til udvikling af regionale oplevelsesprojekter og internationale oplevelsesfyrtårne. Målet med udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne er at udvikle regionens erhvervsmæssige styrkepositioner til nye internationale kommercielle forretningsområder.

Udviklingen af internationale oplevelsesfyrtårne og ikke mindst regionale oplevelsesprojekter skal understøtte ønsket om at turismen i højere grad får karakter af et helårserhverv. Region Midtjylland støtter økonomisk Visitdenmarks projekt om udvikling af helårs turismedestinationer.

Der er et generelt behov for, at de mange små og mellemstore virksomheder i turismen får opbygget deres kompetence gennem øget viden. Den stærke internationale konkurrence – også inden for turismen – nødvendiggør, at virksomhederne bliver bedre til at udnytte viden om turisme og oplevelsesøkonomi.

En opbygning af viden hos kommuner, turistdestinationer, Midtjysk Turisme og Region Midtjylland vil indgå i grundlaget for en fortsat udvikling af turismen og dermed også en eventuel justering af strategien for udviklingen af oplevelsesøkonomi og turisme i regionen.

En fremtidig indsats inden for oplevelsesøkonomien forventes at have fokus på de kreative erhverv og hvorledes kreative kompetencer kan fremme den regionale udvikling.

Regionsrådet ser det som en vigtig opgave at sikre dialogen med og mellem de aktører, som er relevante for erhvervsudviklingen i Region Midtjylland – det være sig staten, vækstforum, beskæftigelsesrådet, kommunerne, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, organisationer m.fl.

Anbefalinger til øvrige aktører

I forhold til vækstforum anbefales at erhvervsudviklingsstrategien, med udgangspunkt i menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri, fortsat udvikles med vægt på de kreative kompetencer og eksisterende styrkepositioner i regionen.

Regionsrådet vil:

- ✓ Uddannelse - understøtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer
- ✓ Innovation – understøtte videnopbygning og videndeling
- ✓ Teknologiprogrammer – understøtte opbygning og deling af viden
- ✓ Iværksætteri – understøtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer
- ✓ Skabe rammer for samarbejde om vækstmotorer mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner
- ✓ Kvalificere udpegning af nye indsatser
- ✓ Globalisering - sikre virksomheder og uddannelsesinstitutioner de bedste rammer for aktiviteter i udlandet
- ✓ Udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne
- ✓ Udvikling af helårs turismedestinationer
- ✓ Sikre dialog mellem erhvervsudviklingsaktører

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Vækstforum at udvikle erhvervsudviklingsstrategien med udgangspunkt i menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri og med vægt på de kreative kompetencer og styrkepositioner i regionen.

6. Arbejdskraft og beskæftigelse

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Beskæftigelsessystemet er opdelt i 3 niveauer – et nationalt, et regionalt og et lokalt. På alle tre niveauer suppleres det administrative system med et beskæftigelsesråd.

De 19 jobcentre er omdrejningspunktet i den beskæftigelsespolitiske indsats i den midtjyske region. De skal skabe en sammenhængende indsats over for borgere og virksomheder med det formål at sikre, at ledige hurtigst mulig kommer i beskæftigelse, at virksomhederne får den arbejdskraft, de efterspørger og at sygemeldte vender tilbage til beskæftigelse så hurtigt som muligt. Beskæftigelsesregionen overvåger og analyserer udviklingen på arbejdsmarkedet og medvirker til at sikre resultater og effekt af beskæftigelsesindsatsen.

Det er således jobcentrene, der varetager den beskæftigelsespolitiske indsats, medens beskæftigelsesregionen følger op på resultater og effekter af indsatsen i jobcentrene.

Regionsrådet kan gennem samarbejdet i vækstforum og i samarbejde med beskæftigelsesregionen bidrage til at øge og opkvalificere arbejdsstyrken.

Regionsrådet kan som arbejdsgiver medvirke til at sikre den fornødne løbende opkvalificering af medarbejderne i sundhedssektoren og på de regionale institutioner.

Strategi for Region Midtjylland

En nødvendig forudsætning for vækst og udvikling er, at den fornødne arbejdskraft med de rette kvalifikationer er til stede.

Arbejdsmarkedet i den midtjyske region er kendetegnet ved stigende beskæftigelse, faldende ledighed og et demografisk betinget fald i arbejdsstyrken, - forhold der betyder, at der rundt omkring i regionen opstår flaskehalsproblemer.

Hvis virksomhederne fremover skal have den arbejdskraft, de har brug for, og vækst og velfærd skal sikres, er det nødvendigt at få flere af de personer, der i dag står uden for arbejdsstyrken ind på arbejdsmarkedet. Samtidigt er det afgørende, at der ydes en særlig indsats for at bremse tilgangen til grupper uden for arbejdsstyrken, herunder modtagere af sygedagpenge, kontanthjælp, førtidspension og efterløn. Der er med andre ord behov for:

- at udvide arbejdsstyrken med kvalificeret arbejdskraft og dermed virksomhedernes rekrutteringspotentiale
- at fastholde dem, der er i beskæftigelse, men truet af tilbagetrækning på grund af alder, helbred eller sociale forhold

Det kan kun ske i et tæt samspil mellem erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsespolitiske aktører.

Regionsrådet vil i samarbejde med beskæftigelsesregionen, kommunerne og uddannelsesinstitutioner igangsætte analyser, som kan danne grundlag for målrettede initiativer, der kan medvirke til at øge arbejdskraftudbuddet, opkvalificere ledige og iværksætte nye initiativer, der kan forkorte syge-/dagpengemodtageres fravær fra arbejdsmarkedet.

Vision

I 2030 har Region Midtjylland fortsat høj beskæftigelse og lav ledighed. Private og offentlige virksomheder får dækket deres behov for kvalificeret arbejdskraft på et bæredygtigt og dynamisk internationalt arbejdsmarked.

Dertil kommer initiativer, der kan opkvalificere arbejdsstyrken og øge de beskæftigedes fleksibilitet i forhold til ændringer i beskæftigelsen og virksomhedernes produktion.

Der er således allerede taget initiativer til at igangsætte en kompetenceplatform, der i de kommende år skal bidrage til at opkvalificere medarbejderne i de små og mellemstore virksomheder.

Derudover har vækstforum besluttet at igangsætte et initiativ, der tager sigte på at øge arbejdsstyrken gennem tilskud til relevante projekter, således at der bliver sat øget fokus på at aktivere skjulte arbejdskraftressourcer overalt i regionen. I den forbindelse sikres en effektiv anvendelse af EU-medfinansiering.

Region Midtjylland vil i samarbejde med kommunerne, beskæftigelsesregionen og vækstforum ligeledes igangsætte analyser af hvordan regionale styrkepositioner kan bidrage til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen, således at der skabes et mere internationalt arbejdsmarked i regionen.

Tilsvarende vil Region Midtjylland som arbejdsgiver fortsat bestræbe sig på både at opkvalificere medarbejderne på de regionale institutioner og på at tiltrække udenlandsk arbejdskraft på områder, hvor der er knaphed på arbejdskraft. Det gælder især sundhedspersonale.

Et mere internationalt arbejdsmarked stiller krav om, at uddannelsesinstitutioner tilbyder relevante former for efter- og videreuddannelse, herunder sprogundervisning, ligesom adgang til boliger og offentlig service vil være afgørende for at rekruttere og fastholde udenlandsk arbejdskraft.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til at understøtte mulighederne for at:

- udvide og opkvalificere arbejdsstyrken
- opretholde tilstrækkelig geografisk dækning af offentlig service til at understøtte en bæredygtig befolkningsudvikling
- etablere nye statslige arbejdspladser i regionen i relation til regionens styrkepositioner
- rekruttere og fastholde kvalificeret udenlandsk arbejdskraft

Regionsrådet vil:

- ✓ Kvalificere udpegning af nye indsatser for at øge arbejdskraftudbud, opkvalificere ledige, forkorte syge-/daggengemodtageres fravær fra arbejdsmarkedet
- ✓ Kvalificere udpegning af nye indsatser for at opkvalificere arbejdsstyrken, øge de beskæftigedes fleksibilitet
- ✓ Analysere hvordan regionale styrkepositioner kan bidrage til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen
- ✓ Som arbejdsgiver opkvalificere medarbejderne og tiltrække udenlandsk arbejdskraft, hvor der er knaphed.

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten at understøtte mulighederne for at:
 - udvide og opkvalificere arbejdsstyrken
 - understøtte en bæredygtig befolkningsudvikling
 - nye statslige arbejdspladser i regionen indenfor styrkepositionerne
 - rekruttere og fastholde kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

7. Uddannelse

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Når det gælder undervisningen i folkeskolen og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene) er det kommunerne, der har ansvaret.

Ungdomsuddannelserne varetages af gymnasier, HF-kurser samt erhvervsskoler og finansieres via statslige taxametertilskud, som udgør et fast beløb pr. elev.

De videregående uddannelser varetages af erhvervsakademier, professionshøjskole og universitet og finansieres via statslige taxametertilskud.

På efteruddannelsesområdet har vækstforum og regionsrådet taget initiativ til at etablere en regional kompetenceplatform, der har til formål at øge efteruddannelsesindsatsen i virksomhederne.

Regionsrådet har en række koordinerende opgaver på uddannelsesområdet. Det drejer sig om koordinering af den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser, herunder geografisk placering og kapacitet med henblik på, at der er et tilstrækkeligt og varieret uddannelses tilbud til alle unge i regionen. Ligeledes skal regionen samarbejde med voksenuddannelsescentre om udbud på det område.

Koordineringen sker i samarbejde med alle selvejende institutioner, der er godkendt til at udbyde én eller flere kompetencegivende ungdoms- eller voksenuddannelser i regionen. Det er regionens opgave at inddrage uddannelse – og i bredeste forstand menneskelige ressourcer – i bl.a. Den regionale udviklingsplan.

Regionsrådet har afsat en udviklingspulje, som fra 2008 er på godt 20 mill. kr. årligt. Puljen kan anvendes til formåls- og tidsbestemt udviklingstilskud til institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser samt almene voksenuddannelser.

Afgrænsningen af de formål, som regionsrådet kan give udviklingstilskud til, er forholdsvis åben af hensyn til den regionalpolitiske prioritering af, hvordan rådets vision for regionens udvikling bedst fremmes.

I forlængelse af Den regionale udviklingsplan vil regionsrådet udforme en uddannelsespolitik, der skal medvirke til at indfri visionerne for uddannelsesområdet bl.a. gennem fremtidige tilskud.

Strategi for Region Midtjylland

Regionens uddannelses- og kompetenceudviklingsstrategi tager udgangspunkt i følgende omdrejningspunkter:

- rekruttering og fastholdelse
- innovation
- internationalisering
- analyser

Omdrejningspunkterne er centrale i forhold til at realisere regionens samlede vision og indgår samtidig i regeringens overordnede prioriteringer.

Vision

I 2030 har den midtjyske region et sammenhængende og vidtforenet uddannelsessystem, der sikrer mulighed for livslang læring og understøtter en internationaliseret vækst og udvikling.

Intentionerne i uddannelsesstrategien er at skabe en tættere kobling mellem uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken i regionen for at fremme udvikling og velstand gennem en målrettet uddannelsesindsats. Endvidere tager strategien sigte på at skabe sammenhængskraft i regionen ved at sikre lige udviklingsmuligheder for alle uagtet geografi.

Rekruttering og fastholdelse

Region Midtjylland vil støtte initiativer, der medvirker til:

- et varieret og kvalificeret udbud af uddannelser i alle dele af regionen, der resulterer i, at alle unge får en kompetencegivende uddannelse. Uddannelserne skal være attraktive for begge køn og henvende sig til både ressourcestærke og ressourcevage unge. Efter endt uddannelse skal de unge sikres muligheder for videreuddannelse eller beskæftigelse
- et samlet løft af kvalifikationsniveauet i regionen, så de nationale målsætninger om ungdomsuddannelser og videregående uddannelser bliver indfriet
- at flere voksne får mulighed for at opnå et højere formelt kvalifikationsniveau igennem et varieret og fleksibelt tilrettelagt efter- og videreuddannelsesudbud, som bl.a. skal kombinere almen voksenuddannelse med den arbejdsmarkedsrettede efteruddannelse
- et uddannelsesudbud, der retter sig mod både den private og offentlige sektor og som på kort og langt sigt kan sikre fornøden forsyning af arbejdskraft i hele regionen på alle niveauer og inden for alle områder, herunder de naturvidenskabelige uddannelser. Uddannelsesudbuddet skal endvidere understøtte udviklingen af regionale styrkepositioner
- et øget antal studenterjobs i den private og offentlige sektor, bl.a. med henblik på at øge antallet af medarbejdere med videregående uddannelser i den private sektor og medvirke til vidensspredning i hele regionen

Innovation

Overordnet ønsker regionen at støtte initiativer, der medvirker til:

- udvikling af nye uddannelser/efteruddannelser, der retter sig mod eksisterende, prioriterede eller potentielle erhvervsstyrkepositioner
- samarbejder mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder, brancher og andre aktører med henblik på udvikling af brancherettede uddannelser og efteruddannelse
- støtte initiativer for nyuddannede med en videregående uddannelse indenfor viden og innovationspiloter - rettet specielt mod små og mellemstore virksomheder i de modne brancher med henblik på at understøtte innovationsevnen i disse

Internationalisering

I forhold til internationalisering vil regionen støtte initiativer som overordnet set fremmer regionens attraktivitet som uddannelsesregion og lokaliseringsregion:

- at fremme internationale uddannelsessamarbejder med udgangspunkt i regionens nuværende og potentielle styrkepositioner
- at fremme kursus- og efteruddannelses tiltag rettet mod udenlandsk arbejdskraft, udenlandske studerende og gæsteforskere med henblik på at øge regionens attraktivitet som uddannelses- forsknings- og beskæftigelsesregion
- at udnytte de muligheder, der ligger i anvendelse af informationsteknologi til at understøtte internationalt samarbejde på alle uddannelsesniveauer som et integreret element i den ordinære undervisning
- fremme erfaringsudveksling og samarbejde med internationale miljøer med særlig fokus på integration af iværksætter og innovation i de specifikke fag og uddannelser på alle uddannelsesniveauer

Analyser

Regionen vil i samarbejde med relevante aktører gennemføre analyser, som kan danne grundlag for et bedre samspil mellem uddannelses- arbejdsmarkeds- og erhvervspolitikken. Endvidere skal der gennemføres analyser, som kan understøtte nye initiativer og nye beslutninger på uddannelsesområdet baseret på et faktuel grundlag.

Anbefalinger til øvrige aktører

I forhold til Undervisningsministeriet anbefales det at være meget opmærksom på at udforme en taxameterstyring, der kan tilgodese den geografiske spredning af uddannelsesudbud. Det gælder ungdomsuddannelserne og ikke mindst de mellemlange videregående uddannelser.

Link

"Idekatalog fra tema-drøftelser". Her er en række forslag til indsatser på uddannelsesområdet beskrevet mere udførligt.

Regionsrådet vil:

- ✓ Vedr. rekruttering og fastholdelse støtte initiativer til:
 - Alle unge får en kompetencegivende uddannelse
 - Samlet løft af kvalifikationsniveauet
 - Sikring af fornøden forsyning af arbejdskraft
 - Understøttelse af regionale styrkepositioner
 - Øget antal studenterjobs
- ✓ Vedr. innovation støtte initiativer til:
 - Nye uddannelser indenfor regionale styrkepositioner
 - Samarbejde mellem uddannelser og virksomheder
 - Understøttelse af innovationsevnen i små og mellemstore virksomheder
- ✓ Vedr. internationalisering støtte initiativer til:
 - Internationalt samarbejde indenfor regionale styrkepositioner
 - Øget attraktivitet som uddannelses- forsknings- og beskæftigelsesregion
 - Understøttelse af internationale samarbejder med informationsteknologi i undervisningen
- ✓ Analysere samspilsmuligheder i uddannelses- arbejdsmarkeds- og erhvervspolitikken

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Undervisningsministeriet en taxameterstyring, der kan tilgodese den geografiske spredning af uddannelsesudbud.

8. Sundhed

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Vision

I 2030 har borgerne i den midtjyske region et helbred, livsindhold og sociale netværk, der muliggør større engagement i omverden og ansvar for eget liv.

Sundhedsvæsenet har en stærk samfundsøkonomisk betydning som kilde til vækst og udvikling.

Region Midtjyllands rolle på sundhedsområdet tegner sig inden for følgende hovedområder:

- hospitaler
- sygesikring, herunder praktiserende læger og privatpraktiserende speciallæger, fysioterapi, kiropraktik samt psykologhjælp mv.
- den præhospitale indsats (ambulancer og akutbiler mv.)
- tilskud til medicin
- opgaver vedrørende forskning, udvikling og uddannelse
- sundhedsfremme og forebyggelse
- samarbejdsopgaver i forhold til kommunerne

Sociale, miljømæssige og uddannelsesmæssige forhold spiller ind på befolkningens sundhedstilstand og er vigtige for at nå visionen. Den sundhedsfremmende indsats afhænger derfor af flere forhold udover den indsats, som sundhedsvæsenet yder. Andre aktører kan også gøre en forskel i forhold til at skabe en sundere befolkning i regionen, herunder bl.a. kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og interesseorganisationer.

Snitflade i forhold til kommunerne

Kommunerne har ansvar for den borgerrettede forebyggelse og sundhedsfremme – og regionen for den patientrettede.

Der er desuden en kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter, der udgør et grundbidrag på ti procent af de samlede sundhedsudgifter samt et aktivitetsafhængigt bidrag på ligeledes ti procent for indlæggelser og ambulante behandling m.v.

Derudover skal kommunerne finansiere al genoptræning, der ikke foregår under indlæggelse. Der skelnes således mellem den almindelige ambulante genoptræning, der udføres af kommunen, og den specialiserede ambulante genoptræning, der udføres på hospitalerne.

På sundhedsområdet fastlægges snitfladerne til kommunerne i regionen i sundhedsaftalerne, som er aftaler mellem regionen og hver enkelt kommune. Sundhedsaftalerne har til formål at sikre, at der skabes sammenhængende forløb for borgere, der kommer i kontakt med sundhedsvæsenet. Samtidig skal sundhedsaftalerne skabe klarhed over opgavefordelingen mellem kommunerne og regionen.

Snitflade i forhold til staten

Det er staten, der overordnet fastsætter de økonomiske rammer for den regionale opgavevaretagelse. Staten finansierer ca. 80 procent af udgifterne til sundhedsvæsenet via et statsligt bloktilskud på ca. 75 procent og et aktivitetsbestemt tilskud på op til fem procent.

Derudover har Sundhedsstyrelsen en rolle i forhold til specialeplanlægning, ligesom Sundhedsstyrelsen har kompetencen til at godkende sundhedsaftalerne mellem region og kommuner.

Strategi for Region Midtjylland

I det følgende skitseres nogle af de hovedelementer, der indgår i regionens indsats på sundhedsområdet og dermed de skridt, der skal tages for at realisere visionen.

En samlet sundhedsplan for hele regionen

Det er vigtigt, at sundhedsvæsenet ses som et samlet system, hvor hver enkelt del af systemet skal bidrage til, at borgerne får den rigtige behandling gennem hele forløbet og ikke kun i en enkelt del af systemet. Derfor udarbejder regionsrådet en samlet sundhedsplan for regionen, der skal skabe grundlag for øget effektivitet og sammenhæng i sundhedsindsatsen. Region Midtjyllands samlede betjening af borgerne på sundhedsområdet tager afsæt i såvel sundhedsplanen som psykiatriplanen.

Formålet med sundhedsplanen er at give aktørerne på sundhedsområdet samt borgerne et samlet overblik over den regionale sundhedsplanlægning. En stor del af sundhedsplanens elementer er endnu under udarbejdelse, men akutplanen, "hospice-planen" og stråleplanen er vedtaget af regionsrådet, og sundhedsaftalerne med kommunerne er indgået.

Kvalitetsstrategi

Regionsrådet har vedtaget en kvalitetsstrategi på sundhedsområdet. Kvalitetsstrategien skal sikre, at patienterne opnår det bedst mulige resultat i forhold til deres sundhed og oplever deres forløb som sammenhængende, samt at ressourcerne udnyttes effektivt. Kvalitetsperspektivet skal være en fuld integreret del af arbejdet på alle niveauer i sundhedsvæsenet.

Der skal i højere grad sættes på systematisk udveksling af 'best practice'. Gennem dokumentation og offentliggørelse af relevante kvalitets- og sundhedsdata ønsker regionsrådet at skabe et åbent og gennemsigtigt sundhedsvæsen. Hensigten er at understøtte inddragelsen af patienter og pårørende samt at kvalificere det frie sygehusvalg. Desuden er det hensigten at skabe en åben kvalitetskultur, hvor man vil kunne lære af de bedste og dermed øge incitamentet til kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet. Ligeledes vil offentliggørelsen af kvalitetsdata styrke grundlaget for politiske prioriteringer.

Det er i denne proces vigtigt at sikre, at offentliggørelse af kvalitetsdata ikke skaber utryghed hos patienter, pårørende og sundhedspersonale.

Stærkere praksissektor

Samarbejde mellem praksissektor, hospital og kommune skal sikre sammenhængende patientforløb, faglig kvalitet, effektiv ressourceudnyttelse og korte ventetider i borgerens vej gennem sundhedsvæsenet.

Almen praksis har en afgørende rolle i det danske sundhedssystem. Som borgernes indgang til sundhedssystemet afslutter almen praksis omkring 90 % af alle henvendelser, dvs. at der ikke sker henvisning til det øvrige sundhedsvæsen. Almen praksis har således en afgørende rolle både i forhold til sundhedsbetjeningens nærhed til borgerne men også i forhold til sundhedsvæsenets omkostninger og belastningen for det øvrige sundhedsvæsen. Øges henvisningerne fra almen praksis med blot 1 %, vil det således betyde en 10 % forøgelse af patienter i det øvrige sundhedsvæsen.

Udfordringen for almen praksis i de kommende år bliver rekruttering og fastholdelse af læger. De ældre læger forsøges fastholdt ved at lette deres arbejdsmængde, så de kan blive længere i praksis. De yngre læger forsøges rekrutteret til almen praksis blandt andet ved at skabe organisatoriske forudsætninger, så almen praksis er attraktiv for yngre læger.

Regionsrådet ønsker at skabe en organisatorisk udvikling i almen praksis med det formål at sikre nærhed og sammenhæng i sundhedsbetjeningen af regionens borgere samt at aflaste det øvrige sundhedssystem. Det vil bl.a. indebære, at almen praksis overtager opgaver fra det øvrige sundhedsvæsen, at der arbejdes mod større praksis med flere læger og et øget brug af praksispersonale. Større praksis med flere læger og faggrupper forventes at skabe et attraktivt fagligt miljø, der kan lette rekruttering til almen praksis, så der fortsat vil være lægepraksis i borgernes nærområde. Samtidig forventes det, at der vil kunne foregå en opgaveflytning fra læger til klinikpersonale, der vil lette processen omkring at give almen praksis opgaver fra det øvrige sundhedsvæsen.

De praktiserende speciallæger leverer et behandlingstilbud, der kan ses som et alternativ til hospitalernes ambulatorier. Speciallægerne dækker en bred vifte af specialer, hvoraf de største er øjen-, øre- og hudlæger samt psykiatere.

Den teknologiske og medicinske udvikling de senere år har afstedkommet øgede muligheder for, at behandlinger og undersøgelser kan foregå ambulant, hvorved disse i højere og højere grad ofte kan løses i praksissektoren. Når udviklingen samtidig går mod mere specialiserede hospitaler, der betjener større geografiske områder, ses praksissektoren som en vigtig aktør i bestræbelserne på at sikre borgerne nem adgang til sundhedsydelse i regionen.

Rekruttering og fastholdelse må dog også på dette felt imødeses som en udfordring. På grund af speciallægemangel kan det på sigt vise sig som en udfordring fuldt ud at opretholde den nuværende relativt decentrale struktur for speciallægepraksis.

Sikring af optimal organisering på hospitalerne

Regionsrådet arbejder gennem udarbejdelsen af en hospitalsplan for at skabe den optimale organisering af funktioner og specialer i regionens hospitalsvæsen. Formålet med hospitalsplanen er at sikre, at alle patienter kan behandles på et højt og ensartet niveau i et hospitalsvæsen, som er organiseret under hensyntagen til økonomi og effektivitet.

Hospitalsplanen er bygget op omkring fire indsatsområder:

- sikre kvalitet og effektivitet gennem optimal fordeling af specialer og funktioner mellem regionens hospitaler
- optimere organiseringen på hvert enkelt hospital
- samle behandlingerne med henblik på at opnå den bedst mulige erfaring og kvalitet
- skabe gode forudsætninger for rekruttering og fastholdelse af personale til det sundhedsfaglige område

Hospitalsstruktur

Hospitalsvæsenet skal baseres på regionale hospitaler, som fagligt og driftsmæssigt er bæredygtige, og som varetager behandlingen af borgerne i regionen i et hensigtsmæssigt samspil med universitetshospitalet.

Opførelsen af det nye universitetshospital i Århus og et nyt hospital i den vestlige del af regionen får stor betydning for borgerne, som vil få glæde af hospitaler der er optimalt indrettet til at sikre høj behandlingskvalitet og effektive patientforløb.

Et nyt universitetshospital i Århus indebærer en sammenlægning af de to eksisterende hospitaler i Århus, som til sammen udgør det nuvæ-

rende Århus Universitetshospital - Århus Sygehus og Skejby. Det nye universitetshospital opføres i sammenhæng med Skejby og bliver det største i Danmark. Det forventes at stå færdigt i løbet af 12-15 år.

Tilgængeligheden til Det Nye Universitetshospital skal sikres via etablering af nye veje omkring hospitalsområdet og letbaneforbindelse fra Århus centrum samt busruter, så ambulancer, patienter, pårørende, medarbejdere og materiel kan komme frem så let som muligt.

Opførelsen af et nyt universitetshospital vil få stor betydning for Region Midtjylland som vækstcenter med mulighed for at tiltrække tilflyttere og medarbejdere og som både nationalt og internationalt center for udvikling og forskning på sundhedsområdet.

Ligeledes vil planerne om at opføre et nyt hospital i den vestlige del af regionen bidrage til fremtidssikrede rammer for sygehusbetjeningen i denne del af regionen.

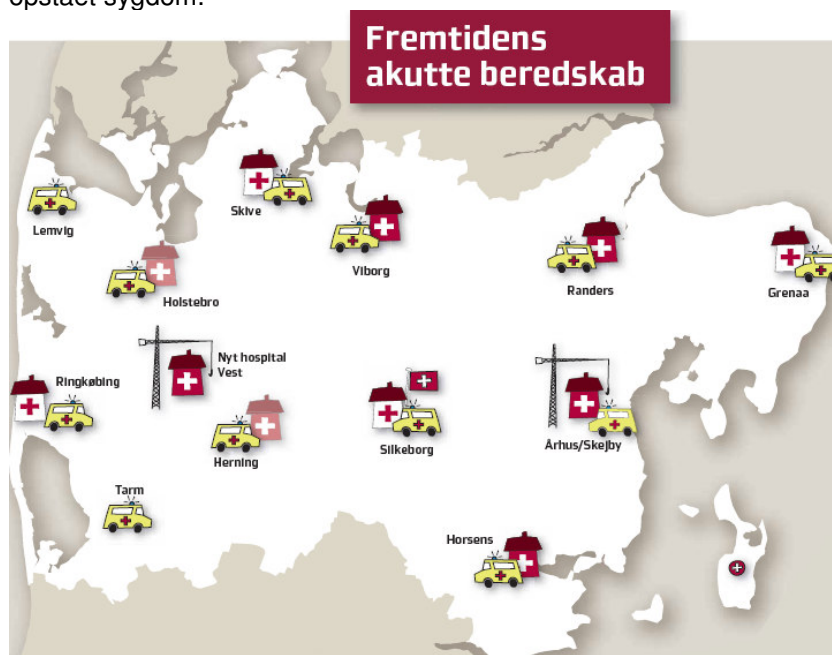
Gevinsterne ved at samle hospitalerne er bedre og mere sammenhængende patientforløb, et tættere fagligt samarbejde samt en mere sikker og rationel hospitalsdrift.

Løbende tilpasning af de bygningsmæssige rammer skal sikre tidssvarende faciliteter til hurtig og effektiv behandling. De fysiske rammer har betydning for både medarbejdere og patienter, fordi de understøtter effektivitet og arbejdsgange, arbejdsmiljø og sikring af attraktive arbejdspladser, samarbejde mellem fagpersoner og mellem funktioner i forhold til behandling, forskning mv.

Regionens sundhedsvæsen vil som efterspørger af arbejdskraft og som uddannelsessted, udvikler af viden og teknologi m.v. medvirke til at skabe en platform for den samlede regionale udvikling. Dette er et element i ambitionen om, at sundhedsvæsenets drift og udvikling bidrager til at styrke og udvikle sammenhængskraften i hele regionen.

Styrket akutbetjening

Akutbetjeningen af borgerne i Region Midtjylland skal styrkes via en hospitalsstruktur og et samlet præhospitalt beredskab (akutbiler, ambulancer m.v.), som sikrer optimal indsats i tilfælde af ulykke eller akut opstået sygdom.

	Akuthospital
	Akutklinikker
	Visiteret medicinsk akutmodtagelse
	Øberedskab
	Akutbiler
Link	
http://www.rm.dk/sundhed/fremtidens+sundhedsvaesen/akutdebatten	

Derfor er der blevet udarbejdet en plan for organiseringen af det akutte beredskab i regionen. Formålet er at sikre, at den akutte patient i regionen får en hurtig og højt kvalificeret diagnostik og behandling uanset tid og sted. Med akutplanen forbedres og fremtidssikres kvaliteten af den akutte behandling for alle borgere i regionen. Desuden vil omlægningen af det akutte beredskab bedre effektiviteten, idet der sættes fokus på at mindske antallet af u hensigtsmæssige indlæggelser. Akutplanen er således udtryk for en generel opprioritering af det akutte område i Region Midtjylland. Realiseringen af akutplanen indebærer omlægninger af strukturen i det akutte beredskab, f.eks. i forhold til på hvilke hospitaler, der kan modtages akutte patienter.

Styrket kræftbehandling gennem hurtigere behandlingsforløb

Regionsrådet vil ligeledes forbedre mulighederne for patienter med en kræftsygdom. Indsatsen skal være flerstrengt og primært fokuseret på fire indsatsområder:

- gennemførelse af Danske Regioners plan om accelererede behandlingsforløb for kræft
- gennemførelse af den aftale, som er indgået mellem regeringen og Danske Regioner på kræftområdet
- forbedret indsats over for brystkræft gennem indførelse af mammografiscreeninger som tilbud i regionen
- en plan for organisering af strålebehandlingen i Region Midtjylland der skal sikre kvalitet, nærhed og tilstrækkelighed

Øget brug af informations- og kommunikationsteknologi

Som følge af personalemangel på sundhedsområdet vil personalebesparende teknologianvendelse i stigende grad blive relevant. For at imødegå manglen på personale og for løbende at optimere behandlingsmetoder ønsker regionsrådet at udnytte de teknologiske muligheder, der kan lette arbejdsgange og forbedre arbejdsmiljøet samt give en hurtigere diagnosticering og behandling.

Der skal derfor ske en fortsat udvikling og udbredelse af telemedicinske løsninger. Telemedicin betyder mindre bundethed i forhold til lokaliteter – at ekspertisens mobilitet øges. Med brug af telemedicin er det f.eks. muligt at optage et røntgenbillede i Grenå, som ses på af en læge i Randers.

Region Midtjylland ønsker samtidig at være med i front i brugen og udviklingen af andre teknologiske hjælpesystemer, der kan hjælpe personale og patienter i behandlingen.

Som eksempel på et konkret initiativ kan nævnes, at der i 2008 sættes 5 mio. kr. af til at etablere "et moderne sengeafsnit i gamle lokaler". Projektet skal vise, hvilke teknologier, der kan lette dagligdagen for både patienter og personale.

Ligeledes skal der foregå en fortsat udvikling af elektronisk patientjournal og andre systemer, der skal støtte dokumentation samt sikker og hurtig udveksling af patientoplysninger.

Samarbejde mellem regionen og kommunerne

Region og kommuner skal indgå i et ligeværdigt samarbejde og understøtte hinandens opgavevaretagelse så der sikres sammenhængende patientforløb, kvalitet og effektiv ressourceudnyttelse.

Samarbejdet omkring den regionale og kommunale indsats på sundhedsområdet skal styrkes ved en tættere dialog parterne imellem til brug for den fremtidige udarbejdelse af sundhedsaftaler.

Sundhedsfremme, forebyggelse og kronikerindsats

Den vestlige verden oplever i disse år en stigning i en række folke- og livsstilssygdomme samt kroniske lidelser. Sundhedsfremme- og forebyggelsesindsatsen skal bl.a. styrkes gennem borger- og patientrettede tiltag, så flere borgere undgår livsstilssygdomme, og antallet af gode leveår øges.

Den sundhedsfremmende indsats kan hjælpes på vej af initiativer, som tages op uden for sundhedsvæsenet – eksempelvis projekter der hjælper til at skabe gode kost- og motionsvaner.

Region Midtjylland vil ansøre andre aktører til også at fokusere på at fremme sundheden. Kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer og andre kan bidrage med tiltag og ideer, som tilsammen kan være med til at gøre borgerne sundere – og dermed give dem større livskvalitet og flere aktive leveår.

Region Midtjylland kan her f.eks. bidrage med sundhedsdata og analyser til at kvalificere initiativer, beslutninger og debatten om, hvordan der skabes de bedste vilkår for sundhed og trivsel i den midtjyske region.

Region Midtjylland vil udvikle en målrettet indsats for borgere med kroniske lidelser. Forslaget til en forbedret kronikerindsats omfatter f.eks. forløbskoordinering bl.a. gennem en tovholder-funktion i almen praksis, patientuddannelse, opfølgende hjemmebesøg efter udskrivelse fra hospital, forebyggende helbredsundersøgelser og –samtaler, selvmonitoreret og selvstyret behandling, web-baserede patientnetværk og smertebehandling.

Det skal medvirke til at reducere antallet af sengedage, forbedre behandlingskvaliteten og øge patienttilfredsheden. Formålet er, at borgere med kroniske lidelser vil leve længere og bedre med deres sygdom.

I forhold til mennesker med Kronisk Obstruktiv Lungesygdom (KOL), diabetes og hjertekarsygdomme fokuseres på udvikling af kronikerprogrammer, der beskriver standarder for indsatsen. Beskrivelsen af forløbsprogrammer for kroniske sygdomme skal sørge for, at de enkelte dele af sundhedsvæsenet gør det, de er bedst til.

Involvering af brugerne

Region Midtjylland ønsker at involvere brugerne i udviklingen af sundhedsvæsenet. Derfor foretages bl.a. løbende patientundersøgelser af kvaliteten i behandlingsforløb, som patienterne oplever den.

Regionen nedsatte i 2006 et Sundhedsbrugerråd, som repræsenterer brugerorganisationerne på sundhedsområdet. Sundhedsbrugerrådet kan udtale sig om principielle og overordnede spørgsmål på sundhedsområdet, herunder behandlingspsykiatrien, og skal også være et debat- og dialogskabende forum.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet anbefaler generelt at alle aktører er opmærksomme på den rolle de kan have i forebyggelse af blandt andet livsstilssygdomme eksempelvis ved at bidrage til gode kost- og motionsvaner. Det gælder virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer og andre. Det er vigtigt at sætte fokus på sundhed bredt i regionen, og at man som enkelt aktør er bevidst om, at man har muligheden for at gøre en forskel – en forskel som kan medvirke til at give midtjyderne større livskvalitet og flere aktive leveår til glæde for både den enkelte borger og regionen som helhed.

Regionsrådet vil fortsat udvikle samarbejdet mellem regionen og kommunerne på sundhedsområdet med henblik på at tilbyde borgerne den bedste service. Dette skal ske gennem sundhedsaftalerne, fælles udviklings- og uddannelsesinitiativ samt koordinerede indsatser på områder med fælles udfordringer, f.eks. rekruttering og fastholdelse af sundhedspersonale.

Staten

Regionen har en vigtig opgave i forhold til sikringen af sammenhæng i ydelser og forløb samt faglig og (samfunds)økonomisk bæredygtighed. Dette skal ikke mindst opnås gennem en langsigtet og helhedsorienteret planlægning.

Det er vurderingen, at dannelsen af Region Midtjylland med et stort patientunderlag på en række områder vil give et stærkere grundlag for at forbedre udredning og behandling gennem bl.a. en øget faglig specialisering. Dette gælder f.eks. inden for både det somatiske hospitalsvæsen og behandlingspsykiatrien.

Region Midtjylland har med sine ca. 1,2 mio. indbyggere et godt udgangspunkt for at kunne sikre et tilstrækkeligt patientunderlag for enheder og funktioner, der er både fagligt, økonomisk og rekrutteringsmæssigt bæredygtige.

Region Midtjylland har samtidig volumen til at sikre forsknings-, udviklings- og uddannelsesaktiviteter og faglige miljøer, som kan bidrage til, at der til stadighed udvikles ny erkendelse og bedre praksis.

For at understøtte regionens bestræbelser på at realisere det beskevnede potentiale anbefaler regionsrådet, at der samarbejdes ud fra det perspektiv, at regionen er en selvstændig politisk aktør, som med fordel kan planlægge, udvikle, prioritere og træffe beslutninger vedrørende sundhedsindsatsen med afsæt i de særlige behov, udfordringer og muligheder, der gør sig gældende i regionen og i Vestdanmark som helhed.

Det er derfor vigtigt, at der løbende er en konstruktiv dialog mellem staten og regionerne om de faglige og økonomiske rammer for den regionale opgavevaretagelse.

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Alle aktører at være opmærksomme på deres rolle i forebyggelse af livsstilssygdomme - eksempelvis ved at bidrage til gode kost- og motionsvaner.
- ✓ Staten at understøtte regionen som en selvstændig politisk aktør, som kan planlægge, udvikle, prioritere og træffe beslutninger vedrørende sundhedsindsatsen med afsæt i de særlige behov, udfordringer og muligheder, der gør sig gældende i regionen og i Vestdanmark som helhed.
- ✓ Staten at indgå i løbende konstruktiv dialog om regionernes faglige og økonomiske rammer.

Regionsrådet vil:

- ✓ Udarbejde en samlet sundhedsplan for regionen
- ✓ Øge incitamentet til kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet
- ✓ Skabe organisatorisk udvikling i almen praksis, der sikrer nærhed og sammenhæng i sundhedsbetjeningen af regionens borgere samt aflaster det øvrige sundhedssystem.
- ✓ Samle hospitalerne i Århusområdet og i regionens vestligste del med henblik på sammenhængende patientforløb, tæt fagligt samarbejde samt sikker og rationel hospitalsdrift
- ✓ Løbende tilpasning af de bygningsmæssige rammer med henblik på hurtig og effektiv behandling.
- ✓ Gennem sundhedsvæsenets drift og udvikling styrke og udvikle sammenhængskraften i hele regionen
- ✓ Flerstrengt indsats for patienter med en kræftsygdom
- ✓ Sundhedsvæsen i front i brugen og udviklingen af teknologiske hjælpesystemer
- ✓ Anspore kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer m.fl. til også at fokusere på sundhedsfremme.
- ✓ Kvalificere initiativer, beslutninger og debatten om de bedste vilkår for sundhed og trivsel
- ✓ Målerettet indsats for borgere med kroniske lidelser
- ✓ Involvere brugerne i udviklingen af sundhedsvæsenet
- ✓ Udvikle samarbejdet med kommunerne

9. Kultur

Kulturen skal være drivkraft for udvikling og nytænkning. Overalt i regionen trives et rigt og mangfoldigt kulturliv, som gør hele regionen til et attraktivt område at uddanne sig, arbejde, bo i – og besøge.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Staten har som hovedregel ansvaret for økonomisk støtte til kulturinstitutioner, der har en særlig national interesse eller funktion, mens kommunerne tilsvarende har ansvar for områder og institutioner, der har en naturlig lokal forankring. Regionerne kan igangsætte kulturbeholdninger og udvikle kulturtilbud, som kan videreføres af andre i mere permanent drift. Kommuner og region kan indgå kulturaftaler med kulturministeriet.

Region Midtjylland vil i forlængelse af Den regionale udviklingsplan udarbejde en regional kulturpolitik og bl.a. lægge op til samarbejde om konkrete projekter, hvor samarbejdspartnerne kan være kommuner, enkelte kulturinstitutioner, organisationer, virksomheder eller andre aktører, og der kan udvikles faste faglige og tværfaglige netværk.

Strategi for Region Midtjylland

Den regionale kulturpolitik gennemføres som en del af Den regionale udviklingsplan og vil rumme tre omdrejningspunkter:

- udvikling
- netværk
- internationalt udsyn og samarbejde

Kulturpolitikken og erhvervspolitikken mødes i oplevelsesøkonomien. Mens satsninger inden for oplevelsesøkonomien i bred forstand normalt vil ligge i både vækstforums og regionsrådets regi, spiller kulturpolitikken en vigtig rolle som regionsrådets redskab i forhold til udvikling af et direkte samarbejde med og mellem kommuner og kulturinstitutioner i hele regionen.

Udvikling

Det er Region Midtjyllands mål, at kulturen overalt skal være til stede som en drivende kraft. Det er helt afgørende, at kulturen ikke kun ses i en rekreativ, oplevelsesmæssig sammenhæng, men at Region Midtjylland også vil arbejde for, at kulturens innovative potentiale – i kunst, videnskab, formidling osv. – realiseres og indgår som en integreret del af regionens erhvervs politik og udviklings politik.

Det er samtidig vigtigt, at kulturområdet i sig selv ses som et værksted, hvor der skabes ny viden, nye kompetencer, nye erfaringer, nye produkter og nye udviklingsværktøjer.

Netværk

Regionen rummer i kraft af en stor volumen og diversitet på kulturområdet et stærkt potentiale i forhold til dannelse af brede kunstneriske og kulturfaglige miljøer. Det er disse miljøer som i høj grad kan være de bærende og drivende kræfter i forhold til en udvikling af kulturen og kulturpolitikken.

Det er derfor en central opgave for Region Midtjylland at medvirke til dannelse af udviklingsorienterede netværk mellem aktørerne på kulturområdet. Der kan være tale om faglige netværk mellem institutioner af samme type og om tværfaglige netværk, hvor mødet mellem forskellige fagligheder og kulturer kan skabe en særlig dynamik.

Vision

I 2030 er den midtjyske region den bedst samarbejdende kulturregion – regionalt og internationalt.

Region Midtjylland vil endvidere arbejde for, at de kulturfaglige netværk medvirker til at udvikle regionens sammenhængskraft og identitet, og at der sker en udveksling mellem små og store institutioner og virksomheder overalt i regionen.

Sammen med kommunerne vil Region Midtjylland arbejde for at skabe rammer og betingelser, der kan styrke vækstlaget samt tiltrække og fastholde udøvende kunstnere og kreative aktører og virksomheder i regionen. Det betyder, at Region Midtjylland vil tage initiativer til partnerskaber mellem regionen og en eller flere relevante kommuner om særlige udviklingsprojekter.

Internationalt arbejde og udsyn

Region Midtjylland er en international vækstregion og også i dette perspektiv vil regionsrådet med sin kulturpolitik skabe et redskab for udvikling og netværk.

Via et internationalt engagement bringes ny inspiration og nye ideer på kulturområdet til regionen, og samtidig styrkes internationale samarbejdspartneres kendskab til dansk kultur. Indsatsen skal fortrinsvis målrettes mod de samarbejdsregioner, Region Midtjylland samarbejder med, og vil fokusere på større, tværgående satsninger, som kan udvikle hele regionens kulturliv.

Regionsrådets kultursamarbejde skal ikke stå alene, men vil indgå som en integreret del af internationale samarbejder inden for bl.a. erhvervsudvikling, miljø, energi og sundhed.

Den kulturpolitiske indsats

Regionsrådet vil lade udviklings- og netværksdimensionen indgå som integrerede elementer i sin kulturpolitik. Dette udmyntes dels i en aktiv indsats for at understøtte udviklingsrettede, faglige og tværfaglige netværk på kulturområdet, dels i en tilskudspolitik, som understøtter den regionale kulturpolitik.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til i sin støtte til kulturinstitutioner, der har en særlig national interesse eller funktion at understøtte mulighederne for kulturspredning fra de statslige kulturinstitutioner og samarbejde mellem kulturinstitutionerne og øvrige aktører samt til at sætte fokus på innovation og profilering.

Regionsrådet vil:

- ✓ Understøtte udviklingsrettede, faglige og tværfaglige netværk på kulturområdet
- ✓ Udarbejde en regional kulturpolitik og yde tilskud som understøtter denne indenfor følgende 3 omdrejningspunkter:
 - ✓ Udvikling
 - Arbejde for at kulturens innovative potentiale i kunst, videnskab, formidling realiseres og integreres bredt
 - ✓ Netværk:
 - Samarbejde om konkrete projekter
 - Medvirke til dannelse af udviklingsorienterede netværk mellem kulturaktørerne
 - Arbejde for, at kulturfaglige netværk bidrager til regionens sammenhængskraft og identitet
 - Tage initiativ til partnerskab med en/flere kommuner om udviklingsprojekter
 - ✓ Internationalt udsyn og samarbejde:
 - Skabe redskab for udvikling og netværk som international vækstregion

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten at understøtte mulighederne for:
 - kulturspredning fra de statslige kulturinstitutioner
 - samarbejde mellem kulturinstitutionerne og øvrige aktører
 - innovation og profilering.

10. Natur og Miljø

Region Midtjylland har mange og forskelligartede naturområder, der har stor betydning for både borgere, erhverv og besøgende.

Der er store variationer på tværs af regionen i landskabets udformning og i funktion og benyttelse. I det udvidede østjyske bybånd, er udfordringen at beskytte og udvikle naturområderne samtidig med at der sker en vækst i området. I de mellemstore byområder og yderområderne er naturressourcerne en del af vækstgrundlaget for bl.a. turisme, landbrug og bosætning.

Klimaforandringer og luftforurening er globale udfordringer, som også vil få konsekvenser for natur og miljø i den midtjyske region.

Regionens rolle og opgaver

Regulering og planlægning af natur- og miljøområdet varetages overvejende af staten og kommunerne.

Staten fastlægger de overordnede rammer for planlægningen i landsplanredegørelsen og gennem statslige udmeldinger. Statens miljøcentre udarbejder sektorplaner i form af blandt andet vand- og naturplaner.

Regionen formulerer visioner for benyttelse og beskyttelse af natur og miljø i regionen. Visionerne fastlægges i dialog med kommunerne med udgangspunkt i de statslige udmeldinger.

Kommunerne står for planlægningen i både det åbne land og byerne og har kompetencen inden for en række sektorlove som miljø, naturbeskyttelse og planlægning. Den kommunale planlægning tager udgangspunkt i statslige udmeldinger og regionale visioner.

Kommunerne udarbejder indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet inden for de særlige drikkevandsområder, der udpeges af statens miljøcentre. Regionen deltager i styre- og følgegrupper for indsatsplanerne bl.a. med henblik på koordinering af regionens og kommunens indsats. Regionen skal efter jordforureningsloven gennemføre de foranstaltninger der er nødvendige for at forhindre forurening af grundvandet, hvis ikke den ansvarlige for forureningen kan findes. Der foretages en løbende prioritering, således at de mest alvorlige forureninger har højest prioritet.

Regionen foretager udpegning af nye arealer, der er velegnede til indvinding af råstoffer. Når et område er udpeget, kan det først benyttes til byudvikling eller anden anvendelse, der forhindrer råstofudnyttelsen, når råstoffet er gravet væk. Når indvindingen er slut kan området bl.a. bruges til at skabe nye naturområder ved en passende efterbehandling. Regionen har i forbindelse med råstofplanlægningen mulighed for at fastlægge overordnede krav til efterbehandlingen i de udpegede områder. De konkrete vilkår for udnyttelsen af indvindingsmulighederne fastlægges af kommunerne.

Strategi for Region Midtjylland

For at sikre kvalitet og sammenhæng i forhold til naturen på tværs af regionen er det en forudsætning, at natur- og miljøindsatsen sker i et samarbejde mellem kommunerne. Regionen deltager gerne aktivt i dette samarbejde med henblik på at skabe et kvalificeret beslutningsgrundlag og tværgående visioner.

Vision

I 2030 har naturen og landskabet en øget kvalitet og sammenhæng, hvor der er balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturområderne.

Den økologiske miljøtilstand er god, grundvandsressourcerne er beskyttede og regionen er fortsat selvforsynende med drikkevand.

Der udarbejdes i perioden frem til og med 2009 natur- og miljøplaner af de statslige miljøcentre i samarbejde med kommunerne og med bidrag fra Region Midtjylland. Gennemførelsen af disse planer har stor indflydelse på natur og miljø i regionen. Regionsrådet vil derfor lade udarbejde en samlet analyse af hvilke elementer i vand- og naturplanerne, der har betydning for visionerne i den regionale udviklingsplan. Analysens resultater skal danne grundlag for næste generation af den regionale udviklingsplan.

Det udvidede østjyske bybånd

Erhvervs- og befolkningsudviklingen vokser kraftigt i Østjylland i disse år. Presset på det åbne land øges og balancen mellem på den ene side udviklingsmuligheder og konkurrencedygtighed og på den anden side bæredygtig udvikling udfordres. Det er en del af baggrunden for at staten har sat fokus på Østjylland i Landsplanredegørelse 2006.

Staten har taget initiativ til dialog om en overordnet vision, som kan danne grundlag for at træffe nogle strategiske valg, så byudvikling, miljø- og naturhensyn, udbygning af infrastrukturen og erhvervsudviklingen sætter det østjyske bybånd i stand til at klare et bredt sæt af udfordringer på langt sigt. Det kan være stigende trafik, sikring af åbne og sammenhængende landskaber mellem byerne, krav om øget hensyn til klimænderinger, interne befolkningsflytninger osv. Ovennævnte balance mellem på den ene side lokale udviklingsmuligheder og konkurrence mellem kommunerne og på den anden side fællesskabet om principper for en bæredygtig udvikling vil altså være en central udfordring i arbejdet med visionen.

Regionsrådet vil understøtte enhver dialog, der kan sikre fortsat vækst og udvikling på et kvalitativt og bæredygtigt grundlag i respekt for de forskellige vilkår, der er for vækst - ikke bare i det udvidede østjyske bybånd, men overalt i regionen.

Naturen som ressource

Naturen, naturoplevelser og miljøet er væsentlige ressourcer og en stor styrke for både landdistrikterne og en række byer. Regionsrådet ønsker, at der fortsat skal være store uberørte naturområder, hvor natur, ro og stilhed kan opleves og nydes af alle. Bevarelse af disse værdier vil medvirke til at gøre byerne i landdistrikterne attraktive for både turisme, erhverv og beboelse.

Hvor naturen skal udnyttes som ressource i forhold til borgere og besøgende, er det væsentlig at skabe adgang til naturen for flest mulige. Dette kan blandt andet ske ved etablering af sammenhængende stisystemer, kollektiv trafik og aftaler med grundejere om muligheder for ophold og udfoldelse i naturen.

Skjern ådal og Mols-bjerge forventes udpeget til nationalparker. Det betyder, at der sættes øget fokus på beskyttelse af områdernes naturværdier. Ud over de forventede nationalparker, har regionen en række andre sammenhængende naturområder. Disse naturområder vil sammen med nationalparkerne danne grundlag for en udvikling af bl.a. turismeerhvervet og fungere som rekreative områder for regionens indbyggere.

Farverne viser en række sammenhængende naturområder, som ifølge Skov- og Naturstyrelsen byder på spændende natur og landskab, og giver naturgæsten mange oplevelsesmuligheder.

Link

Kortet er uddrag af et kort udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen.
(<http://www.skovognatur.dk/Ud/Oplev/55/>)

De bynære naturarealer har flere funktioner. De skal fungere som områder, hvor byens borgere og besøgende kan få en naturoplevelse. De skal fungere som leve- og opholdssteder for dyr og planter.

For at opfylde disse funktioner er der behov for både bynære naturområder og naturområder med større geografisk udstrækning. De større områder skal være uden væsentlige barrierer, der virker som forhindringer i forhold til udbredelse og variation i dyre- og planteliv.

Det er også i de bynære naturområder at byudviklingen vil foregå. Det bliver derfor en udfordring at opnå balance mellem byudviklingen, de rekreative interesser og beskyttelsen af naturen, således at udviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag – og ofte på tværs af administrative grænser.

Regionsrådet vil skabe et overblik over mulighederne for at anvende naturressourcerne i den midtjyske region. I første omgang skal det klarlægges hvilke anvendelsesmuligheder, der er i de enkelte naturtyper. Derefter kortlægges, hvilke af disse naturtyper, der er repræsenteret i regionen.

Landbrugsarealer

Den største del af regionens naturområder udgøres af det dyrkede land. Landbrugsdriften er under stadig omstrukturering til færre og større brug. Udviklingen har medført, at markveje og stier mellem sammenlagte marker sløjfes. Det sikrer bedre sammenhæng i dyrkingen, men forringer samtidig borgere og besøgendes muligheder for at færdes i områderne.

Regionsrådet vil have det undersøgt nærmere, hvordan adgangen til det åbne land kan bevares og udbygges, så naturressourcerne gøres tilgængelige, samtidig med at områderne anvendes til landbrugsdrift.

Landbrugets udledning af næringsstoffer fra dyrkede områder påvirker vandløb og naturområder. Regionsrådet vil søge at påvirke udviklingen af en bæredygtig landbrugsproduktion. Det kan bl.a. ske ved at støtte erhvervsprojekter inden for området som f.eks. alternativ anvendelse af gylle, udvikling af bæredygtigt landbrug mv.

Råstofindvinding

Udnyttelsen af råstofforekomster nær byer og anlægsprojekter er særlig attraktiv, da transporten af råstofferne minimeres.

Drikkevandsinteresserne er afgørende for efterbehandlingen af råstofgravene. Herefter tages hensyn til landskabelige interesser, beskyttelse og dannelse af naturområder og geologiske særkender samt gene-

rel beskyttelse af grundvandet. I forbindelse med efterbehandlingen bør terrænet udformes med et attraktivt naturindhold.

Jord- og grundvandsforurening

Regionen vil kortlægge de ejendomme, hvor jorden kan være forurenet og foretage undersøgelser, der kan afklare omfanget af en eventuel forurening, herunder om mennesker eller miljø kan være truet.

Regionsrådet vil søge et tæt samarbejde med kommunerne f.eks. om en fælles strategi for disponering af forurenet jord og om grundvandsbeskyttelsen i de særlige drikkevandsområder.

Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til om, og i hvilket omfang, jord og grundvandsforureninger kan påvirke naturområder og overfladevand i regionen. Region Midtjylland vil derfor foretage en analyse af, i hvilket omfang de kendte forureningskilder kan påvirke mulighederne for gennemførelse af visionerne i Den regionale udviklingsplan.

Klimaforandringer

Regionsrådet ønsker at samarbejde med kommunerne i regionen om imødegåelse af konsekvenserne af de globale klimaforandringer. Regionsrådet vil i denne sammenhæng arbejde for en regional kortlægning af de forventede konsekvenser af klimaforandringerne i den midtjyske region.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til i den kommende landsplanredegørelse at udvide det østjyske bybånd, så det rækker fra Aalborg i nord til Kolding i syd og fra Viborg i vest til Århus i øst.

Regionsrådet opfordrer staten til at sætte fokus på de globale klimaforandringer og de afledte lokale udfordringer.

Regionsrådet vil:

- ✓ Analysere hvilke elementer i vand- og naturplanerne, der har betydning for visionerne i Den regionale udviklingsplan
- ✓ Understøtte dialog til sikring af vækst og udvikling på et kvalitativt og bæredygtigt grundlag i respekt for forskellige vilkår for vækst.
- ✓ Skabe overblik over mulighederne for at anvende naturressourcerne i regionen
- ✓ Undersøge hvordan adgangen til det åbne land kan bevares og udbygges, så naturressourcerne gøres tilgængelige, samtidig med at områderne anvendes til landbrugsdrift.
- ✓ Påvirke udviklingen af en bæredygtig landbrugsproduktion.
- ✓ Samarbejde med kommunerne om strategi for disponering af forurenet jord og om grundvandsbeskyttelsen.
- ✓ Analysere omfanget af kendte forureningskilders påvirkning af mulighederne for at virkeliggøre visionerne i Den regionale udviklingsplan.
- ✓ Samarbejde med kommunerne om og kortlægge de forventede konsekvenser af klimaforandringerne.

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten at udvide det østjyske bybånd til Aalborg i nord, Kolding i syd, Viborg i vest og Århus i øst.
- ✓ Staten at sætte fokus på de globale klimaforandringer og de afledte lokale udfordringer.

11. Energi

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Regionsrådet bevilger efter indstilling fra vækstforum midler til udvikling af det regionale erhvervsliv og har i den forbindelse besluttet at igangsætte en større satsning på energi- og miljø. Satsningen skal sikre øget udbygning med vedvarende energiforsyning og understøtte de regionale styrkepositioner på området. Satsningen igangsættes i 2007 og løber indtil videre frem til 2030. Undervejs vil satsningen løbende blive udviklet i et tæt samarbejde med staten, vækstforum, kommuner, energiproducenter, virksomheder, interesseorganisationer, forsknings- og udviklingsinstitutioner.

Strategi for Region Midtjylland

Vedvarende og miljørigtig energiforsyning er et højaktuelt tema. Det skyldes for det første, at energiforbruget er stadigt stigende samtidig med, at flere lande kan risikere at blive afhængige af knappe fossile ressourcer i politisk ustabile regioner. For det andet har en række lande via internationale aftaler forpligtet sig til at reducere brugen af fossile brændsler for herigennem at mindske yderligere negative konsekvenser af den globale opvarmning.

Region Midtjylland har en særlig styrkeposition inden for energi og miljø. Andelen af vedvarende energi i den midtjyske region ligger væsentligt over landsgennemsnittet og en række af landets førende virksomheder på området er placeret i regionen.

Regionsrådet ønsker, at Region Midtjylland fastholder og udbygger sin erhvervs- og miljømæssige styrkeposition. Det er vigtigt, at alle relevante parter i regionen samles om et fælles mål om på sigt at gøre regionen uafhængig af fossile brændsler. Det er målet, at mindst halvdelen af den midtjyske regions energiforbrug skal komme fra vedvarende energi i 2030.

Dette ambitiøse mål for andelen af vedvarende energi nås kun, hvis staten, regionen, kommuner, energiproducenter, virksomheder, interesseorganisationer og forsknings- og udviklingsinstitutioner alle arbejder for de fælles mål. Alle parter bør tage aktivt del i produktudvikling, videndeling og netværksetablering samt ny teknologianvendelse. Den samlede effekt af en fælles indsats vil være en vedvarende og langsigtet udvikling, som er i alles interesse, fordi den øger virksomhedernes værditilvækst, styrker konkurrenceevnen i regionen og fremmer en bæredygtig udvikling.

Det er endvidere regionsrådets mål at understøtte udviklingen af nye teknologier og metoder, der kan fremme produktion og forbrug af vedvarende energi og at være en europæisk demonstrationsregion, der går foran og begrænser brugen af fossile energikilder og medvirker til en reduktion i udledningen af drivhusgasser.

Regionsrådet ønsker gennem sin energi- og miljøpolitik at præge udviklingen i retning af en mere miljørigtig energiforsyning.

Regionsrådet vil ved drift af egne institutioner og kollektiv trafik, ved indkøb og ved byggeri understøtte udviklingen og brugen af ren og ny energiteknologi.

Vision

I 2030 udgør den midtjyske regions produktion af vedvarende energi mindst halvdelen af al energi, som bliver forbrugt i regionen. Den midtjyske region er blandt de førende regioner i Europa inden for forskning og innovation i samt anvendelse af vedvarende energi. På sigt er regionen uafhængig af fossile brændstoffer som kul, olie og naturgas.

Regionsrådet vil:

- udarbejde et grønt regnskab og et miljøregnskab for Region Midtjylland
- reducere miljøbelastningen fra de regionale busser
- stille krav om miljørigtig projektering ved nybyggeri, bygningsvedligeholdelse, og renovering
- via sin indkøbspolitik bidrage til at mindske energiforbruget og fremme brugen af renere teknologi

Staten har indgået en partnerskabsaftale med vækstforum for Region Midtjylland om udviklingsaktiviteter på energi- og miljøområdet. Regionsrådet vil arbejde for realiseringen af partnerskabsaftalen og vil i samarbejde med vækstforum, kommunerne og øvrige aktører arbejde for at der:

- udarbejdes handlingsplaner for byer i regionen, som kan fungere som udstillingsvindue ved FN's klimakonference i Danmark i 2009
- opstilles ambitiøse mål for produktion og forbrug af energi
- efterspørges VE-produkter og energibesparende teknologier i bl.a. offentlig transport og offentligt ejede bygninger
- udvikles strategier og konkrete aktiviteter der styrker lokale, regionale og nationale styrkepositioner på energi og miljøområdet
- udpeges et testområde for store vindmøller i regionen

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer, med henvisning til partnerskabsaftalen, staten til at arbejde målrettet for:

- udvikling af egnede demonstrationsfaciliteter på energiområdet
- udpegning af nationale test- og udviklingsfaciliteter for vindmøller i regionen
- etablering af en national test- og certificeringsordning for biomasse i regionen
- inddragelse af Region Midtjylland i planlægningen af aktiviteter i forbindelse med FN's klimakonference i 2009
- at bidrage til udviklingen af regionale VE-kommuner og –byer
- at mindst én by i den midtjyske region er blandt de mest energieffektive i Danmark

Link

megasatsning energi og miljø

Regionsrådet vil:

- ✓ Arbejde for at regionen udbygger sin erhvervs- og miljømæssige styrkeposition.
- ✓ Indgå i samarbejder om på sigt at gøre regionen uafhængig af fossile brændsler.
- ✓ Understøtte udviklingen og brugen af ren og ny energiteknologi ved drift af egne institutioner og kollektiv trafik, ved indkøb og ved byggeri.
- ✓ Arbejde for udpegning af testområde for store vindmøller.
- ✓ Arbejde for handlingsplan for byer i regionen, som kan fungere som udstillingsvindue.

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten at arbejde for:
 - demonstrationsfaciliteter på energiområdet
 - test- og udviklingsfaciliteter for vindmøller i regionen
 - test- og certificeringsordning for biomasse i regionen
 - VE-kommuner og –byer
 - energieffektive eksempelbyer
- ✓ Staten at inddrage Region Midtjylland i forbindelse med FN's klimakonference i 2009

12. Infrastruktur

Infrastruktur er en vigtig forudsætning for et velfungerende erhvervsliv og for arbejdskraftens mobilitet. For uddannelsessøgende er det vigtigt at kunne komme til uddannelsesstederne. I fremtiden skal det være muligt at deltage i fritidsinteresser, købe ind, komme ud i naturen osv.

Et samspil og samarbejde mellem befolkning, erhvervsliv, organisationer, kommuner og region omkring infrastruktur er derfor af stor betydning for udviklingsvilkårene i regionen.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

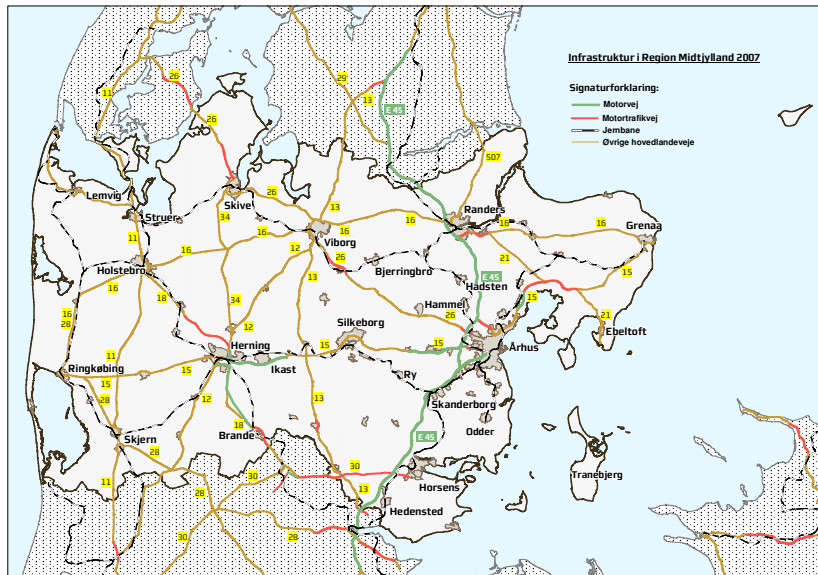
Regionsrådet spiller en vigtig rolle i at være med til at skabe debat om den fremtidige infrastruktur i regionen og i at få infrastrukturen til at spille bedst muligt sammen med den øvrige udvikling i regionen og i Danmark. Regionsrådet har ikke direkte myndighedsopgaver på infrastrukturområdet.

De tidligere amtsveje blev ved kommunalreformen delt mellem staten og kommunerne. De to lokalbaner, Lemvigbanen og Odderbanen, ejes og administreres af Midttrafik, mens udgifterne til banerne betales af Region Midtjylland. De større havne i regionen er alle kommunalt ejede. Lufthavnene ejes i dag af kommunale fællesskaber. Jernbanelinjen ejes af staten på nær de nævnte lokalbaner.

Region Midtjylland har i samarbejde med regionens 19 kommuner i juni 2007 indsendt et indspil til Infrastrukturkommissionen med anbefalinger til statslige investeringer i infrastrukturen her i regionen.

Vision

I 2030 er den midtjyske region en region i balance, med god fremkommelighed og gode forbindelser med omverdenen.

Det overordnede vejnet (statsveje) og jernbanerne i den midtjyske region. I det fælles indspil til Infrastrukturkommissionen anbefales en række projekter, herunder opgradering af hovedvejnettet. Det gælder bl.a. ruterne 11, 13, 15, 16, 18, 21, 26, 34 og E45.

Strategi for Region Midtjylland

En strategi for infrastruktur skal tage højde for de store udfordringer, der vil være på området i de kommende år.

Den midtjyske region vil fortsat være en international vækstregion. Et ønske om øget økonomisk vækst skærper kravene til et effektivt transportsystem. Alt tyder på, at der i de kommende år vil være en

fortsat stigning i trafikmængderne med trængsel og fremkommelighedsproblemer til følge.

Målet er at sikre borgernes og virksomhedernes behov for effektiv mobilitet samtidig med, at der tages højde for de uheldige effekter, den stigende trafik kan medføre.

Det bliver derfor en udfordring at indrette infrastrukturen, så den bidrager til at:

- understøtte den regionale udvikling og vækst
- skabe sammenhæng mellem byområder
- være en løftestang for yderområderne
- sikre mobilitet for en veluddannet arbejdskraft
- muliggøre en bred bosætning og lokalisering af virksomheder
- sikre adgang til uddannelse, hospitaler og andre institutioner
- forbedre trafikikkerheden og miljøet samt reducere energiforbruget

Den midtjyske region er stor, og mange forskellige interesser og hensyn skal koordineres. For at imødekomme behovet for fortsat udvikling og vækst i hele regionen er strategien anskuet ud fra de tre hensyn:

- forbindelser med omverdenen
- fremkommelighed
- en region i balance

Ved at anskue infrastrukturen ud fra de tre hensyn sikres, at regionen ikke betragtes som en isoleret ø, men ses i sammenhæng med omverdenen. Ligeledes erkendes, at der må findes en løsning på den stadig voksende trængsel, som kan forudses i den østlige del af regionen omkring det østjyske bybånd og omkring de øvrige større byer i regionen. Endelig fastholdes fokus på ønsket om udvikling i hele regionen.

Forbindelser med omverdenen

For en international vækstregion er forbindelserne mellem regionen og omverdenen vigtige. Det skal være muligt at komme med hurtige forbindelser både til og fra den midtjyske region, hvad enten det er mod øst til hovedstaden, sydpå til det øvrige Europa eller nordpå til det øvrige Skandinavien.

Landsdelene i Danmark skal kædes yderligere sammen for at sikre udvikling og vækst. De store vækst- og videncentre i landet, Århus, København, Odense og Aalborg vil sammen kunne udvikle sig stærkere end hver for sig. Ved at udnytte og udvikle specialer og potentialer i hele Danmark vil landet samlet stå meget stærkere internationalt.

Derfor skal der etableres en fast forbindelse til hurtigtog og biler over Kattegat, som forbinder Jylland og Sjælland. I tilslutning hertil skal der på begge sider af Kattegat etableres de nødvendige bane- og vejanelæg.

For at sikre sammenhængskraft i Danmark er det nødvendigt med en hurtig og effektiv togbetjening. Derfor bør Kattegatforbindelsen kædes sammen med det øvrige jernbanenet, så der dannes en ringbane København-Kattegat-Århus-Odense-København. Ringbanen vil med hurtigtog i begge retninger være med til at sikre en rejsetid på under en time mellem landets tre største byer.

Der er desuden behov for en snarlig opgradering af det øvrige jernbanenet.

Fra hele den midtjyske region skal der være nem adgang til det europæiske motorvejsnet.

For godstransporten er det især vigtigt, at kapaciteten på det overordnede vej- og banenet er tilstrækkeligt, og at der er gode omladningssteder i regionen.

Århus Havn er Danmarks største containerhavn med store muligheder for udvikling. Også inden for andre godstyper står Århus Havn stærkt. Udvikling af et samlet effektivt havnesystem baseret på udvikling af Århus Havn og de mellemstore offentlige trafikhavne i regionen er en vigtig udfordring. Her tænkes især på havnene i Randers, Grenaa, Thyborøn og Horsens, som alle har en godsomsætning på mere end 500.000 tons/år (2006). Der er betydelige udviklingspotentialer i disse havne, og for kommunerne vil udvikling af havnene kunne give et væsentlig bidrag til erhvervsudviklingen.

Det er ligeledes en udfordring at flytte mere langdistancegods fra vej til sø og bane. For at kunne understøtte brugen af multimodale transportere (brug af flere transportformer til én transportopgave, f.eks. lastbil, skib og tog) skal forbindelserne over land til havnene forbedres.

Der er to lufthavne med ruteforbindelser i regionen, Karup Lufthavn og Aarhus Lufthavn. Karup Lufthavn har flere daglige indenrigsforbindelser til København og enkelte internationale forbindelser. Aarhus Lufthavn har flere daglige indenrigs- og udenrigsforbindelser. Lige syd for regionsgrænsen ligger Billund Lufthavn med daglige forbindelser til en række europæiske storbyer. Muligheden for at komme til og fra lufthavnene skal forbedres.

Fremkommelighed

Prognoser viser, at trængsels- og fremkommelighedsproblemer omkring det østjyske bybånd og især i Århus vil vokse så meget over en 20-30 års horisont, at det kan bremse udviklingen.

Udfordringen er at sikre en infrastruktur, som kan løse trængselsproblemerne i Østjylland, men som også forbedrer fremkommeligheden i resten af regionen og især omkring de øvrige større byområder.

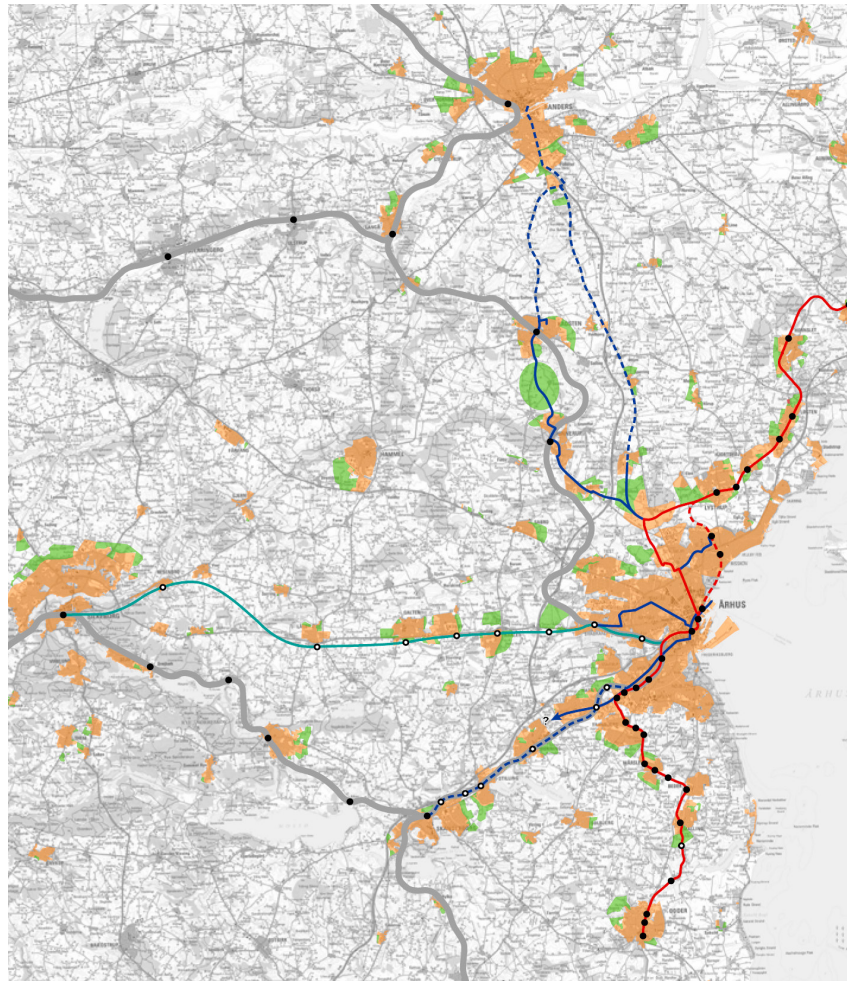
Den østjyske motorvej og andre overordnede vejforbindelser har ikke kapacitet til den forventede stigning i trafikken. Derfor skal vejene udbygges. Konkret bør E45 udvides til seks spor mellem Kolding og Randers og rute 26 opgraderes til motorvej/motortrafikvej mellem Århus og Viborg. Allerede vedtagne projekter bør desuden gennemføres snarest. Her tænkes især på motorvejen ved Silkeborg, færdiggørelse af motorvejen mellem Herning og Vejle, tunnel under Marselis Boulevard til Århus Havn og etablering af motorvejshængsel ved Randers.

Som supplement til opgradering af vejene skal mulighederne i intelligente transportsystemer udnyttes.

Især i Århus-området er det vigtigt, at der er effektive kollektive trafiktilbud. Etablering af en letbane med hyppige afgang, kombineret med nærbaner og regionalbaner, vil gøre det kollektive trafiksystem mere attraktivt. I et længere perspektiv skal der arbejdes for en videre udbygning til Odder, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers og Djursland – og endnu længere ud i regionen.

Signatur	
	Letbanens 1. etape
	Fremtidige letbaneetaper
	Fremtidig jernbane/letbane
	Eksisterende jernbane
	Eksisterende stationer
	Mulige nye stationer
	By
	Fremtidige byvækstområder

Erstattes af nyt kort uden stationer og byvækstarealer

Udkast til udbygning af bane- og letbanebetjening i Århus-området. Byvækstområderne, der fremgår af kortet er foreløbige og vil løbende blive revideret i overensstemmelse med kommuneplanstrategierne. Kilde: Midttrafik – Letbanesekretariatet

En region i balance

En tidssvarende infrastruktur over hele regionen er nødvendig for at sikre balance i regionen. I en region i balance er der samspil mellem land og by, vækstområder og yderområder, bosætningsområder og erhvervsområder.

Det er således ikke kun trafikmængderne på vejene, der er afgørende for, hvor der skal bygges nye veje. En forbedret infrastruktur skal være med til at styrke udviklingen i byområderne og skabe rammer for, at yderområderne får optimale udviklingsbetingelser.

En god infrastruktur er ikke alene tilstrækkelig til at skabe regional udvikling. Det er også kommunernes opgave i samarbejde med et aktivt lokalt erhvervsliv at skabe de bedst mulige betingelser for både erhvervsliv og bosætning.

Det er en udfordring at sikre et tidssvarende net af veje (hovedlande-veje, motortrafikveje og motorveje), som forbinder regionens bysamfund og landområder.

Behovene retter sig i særlig grad mod en trafikplanlægning, der fortsat understøtter mulighederne for at etablere og udvikle erhvervsvirksomheder i regionens yderområder. Det gælder i særdeleshed den vestlige og nordvestlige del af regionen.

Der er behov for en generel udvikling og opgradering af hovedvejene i regionen, som kan binde udviklingen sammen i syd-nord og øst-vest gående retninger. Vejen mellem Herning og Holstebro Nord bør udbygges til motorvej, mens øvrige statsveje forbedres og opgraderes. Her tænkes især på ruterne 11, 13, 15, 16, 21 og 34.

Infrastruktur er imidlertid ikke kun veje. Også den kollektive trafik skal udbygges, så den bliver et reelt alternativ for de, som ikke har bil, eller som overvejer at anskaffe bil nummer to. Den regionale kollektive bus- og togtrafik skal være attraktiv for de, som pendler mellem byer over længere afstande til såvel job som uddannelse. Derfor ligger der også en udfordring i, at det kollektive trafiktilbud bliver attraktivt og sammenhængende.

Det regionale jernbanenet skal styrkes med sporudretninger, (gen)åbning af standsningssteder og flere dobbeltsporede strækninger. Ligeledes skal elektrificering af jernbanenettet udvides til flere strækninger.

Udbredelsen af IT-infrastruktur (bredbånd) i regionen spiller en væsentlig rolle for den regionale udvikling og for at sikre en region i balance. I flere af regionens kommuner ligger udbredelse af bredbånd under landsgennemsnittet.

En almen bredbåndsinfrastruktur er en væsentlig forudsætning for, at regionen bliver en del af det højteknologiske samfund. Bredbåndsinfrastrukturen giver regionens virksomheder adgang til det globale marked og den voksende digitale økonomi, hvilket er en forudsætning for fortsat vækst og udvikling i regionens erhvervsliv.

En udbygning af bredbåndsnettet vil øge virksomhedernes muligheder for tættere samarbejde, videndeling og kommunikation. Samtidig vil et udbygget bredbåndsnæt bidrage til at fastholde og tiltrække virksomheder. Medarbejdernes mulighed for distancearbejde kan bidrage til at nedsætte trafikmængden og dermed belastningen af miljøet.

Bredbånd fremmer ligeledes den offentlige sektors og befolkningens anvendelse af ny informations- og kommunikationsteknologi.

Anbefalinger til øvrige aktører

Anbefalinger til staten (fra regionsrådet og de 19 kommuner i regionen):

- letbane i Århus-området med mulighed for senere udbygning
- højklasset vej/motorvej mellem Viborg og Århus
- udvidelse af motorvej E45 fra Randers til Kolding
- motorvej mellem Herning og Holstebro Nord
- fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler
- færdiggørelse af allerede besluttede projekter
- generel opgradering af hovedvejene i regionen
- opgradering og modernisering af jernbanenettet

Anbefalinger til kommunerne:

- indtænke udvikling af havnene i kommuneplanstrategien
- arbejde for at bredbånd gøres tilgængelig for alle borgere og virksomheder
- sikre tilgængelighed og god infrastruktur ved planlægning af nye bolig- og erhvervsområder

Anbefaling til staten og kommunerne:

- skabe sammenhæng i regionens overordnede infrastruktur via den fysiske planlægning

Regionsrådet vil:

- ✓ Vedr. forbindelser med omverdenen:
 - Arbejde for en fast forbindelse til hurtigtog og biler over Kattegat
 - Arbejde for snarlig opgradering af det øvrige jernbanenet
 - Arbejde for udvikling af havnesystem baseret på udvikling af Århus Havn og regionens mellemstore offentlige trafikhavne.
 - Arbejde for at mere langdistancegods flyttes fra vej til sø og bane
 - Arbejde for bedre muligheder for at komme til og fra lufthavnene.
- ✓ Vedr. fremkommelighed:
 - Arbejde for at kapaciteten på vejnettet tilpasses den forventede stigning i trafikken.
 - Arbejde for at mulighederne i intelligente transportsystemer udnyttes.
 - Arbejde for etablering af letbane med hyppige afgang, kombineret med nærbaner og regionalbaner.
- ✓ Vedr. en region i balance:
 - Arbejde for en infrastruktur der styrker udviklingen i byområderne og skaber rammer optimale udviklingsbetingelser i tyndt befolkede egne.
 - Udbygge den kollektive trafik til et reelt alternativ for de, som ikke har bil, eller til bil nummer to
 - Arbejde for sporudretninger, (gen)åbning af standsningssteder, flere dobbeltsporede strækninger og flere elektrificerede jernbanestrækninger.
- ✓ Arbejde for almen bredbåndsinfrastruktur.

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten at realisere:
 - Letbane i og nær Århus
 - højklasset vej/motorvej mellem Viborg og Århus
 - udvidelse af motorvej E45 fra Randers til Kolding
 - motorvej mellem Herning og Holstebro Nord
 - fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler
 - færdiggørelse af allerede besluttede projekter
 - generel opgradering af hovedvejene i regionen
 - opgradering og modernisering af jernbanenet
- ✓ Kommunerne at:
 - indtænke udvikling af havnene i kommuneplanstrategien
 - arbejde for bredbånd for alle borgere og virksomheder
 - sikre tilgængelighed og god infrastruktur ved nye bolig- og erhvervsområder
- ✓ Staten og kommunerne at:
 - skabe sammenhæng i regionens overordnede infrastruktur via den fysiske planlægning

13. Kollektiv trafik

1. januar 2007 blev der i den midtjyske region oprettet et nyt trafiksel-skab, Midttrafik. Midttrafik ejes af kommunerne og Region Midtjylland. Ved oprettelsen af Midttrafik overtog Region Midtjylland det økonomi-ske ansvar for 120 regionale busruter og to lokalbaner. Ca. 20 mio. passagerer rejser årligt med de regionale busser. Region Midtjyllands udgift til kollektiv trafik var i 2007 ca. 172 mio. kr.

Midttrafiks opgave er at planlægge den lokale og regionale trafik, så den sammen med banetrafikken giver et sammenhængende og om-kostningseffektivt tilbud til borgerne.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Region Midtjylland bestiller og betaler hos Midttrafik for den buskørsel af regional betydning, der kører på tværs af kommunegrænserne. Sammen med statens banenet dækker den regionale kollektive trafik mellemkommunal trafik mellem bycentre i hver sin kommune.

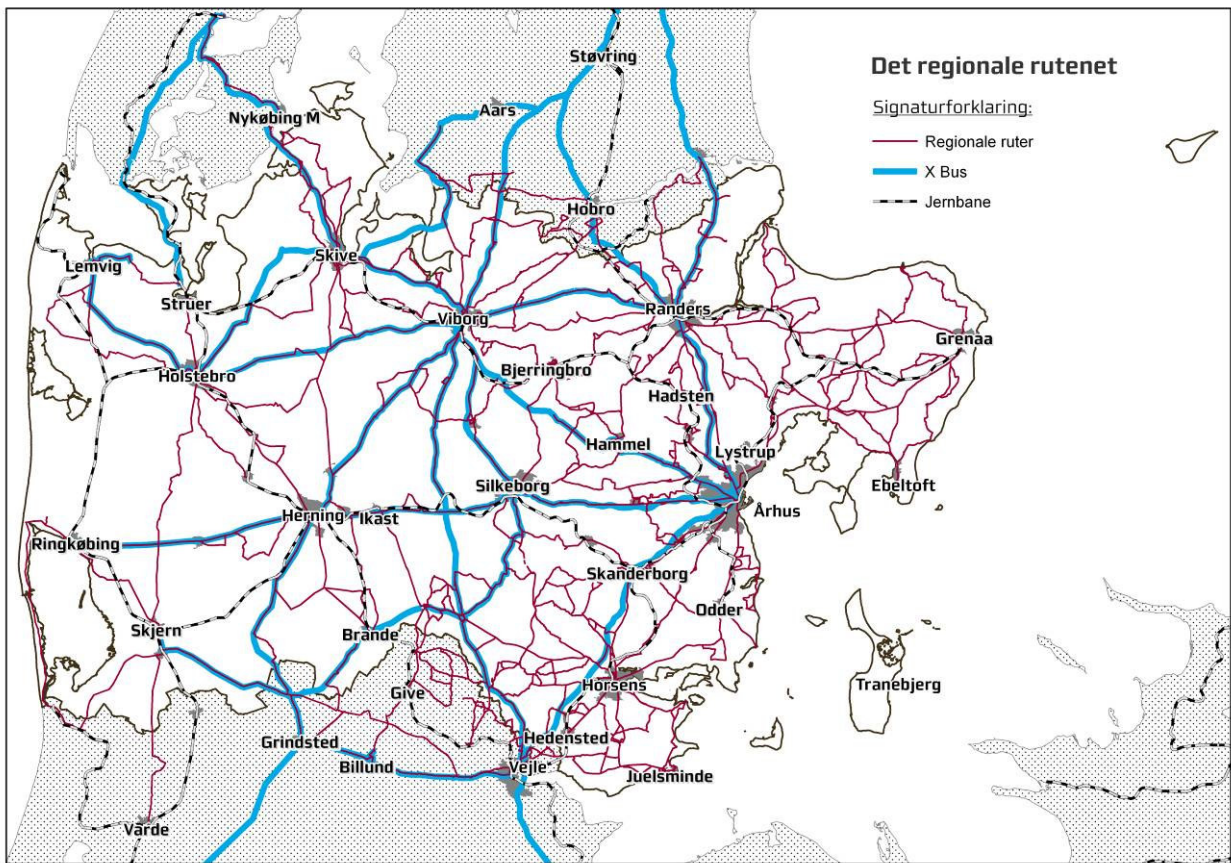
Tilsvarende bestiller og betaler kommunerne Midttrafik for udførelse af kollektiv trafik, som dækker det lokale rejsebehov inden for den enkel-te kommune.

Derudover finansierer Region Midtjylland de to lokalbaner (privatbaner) i regionen, Odderbanen og Lemvigbanen. Midttrafik fører admini-strativt og økonomisk tilsyn med banerne.

Midttrafik skal hvert 4. år udarbejde en trafikplan for den kollektive trafik i regionen. Trafikplanen skal tage udgangspunkt i den statslige trafikplan for jernbanetrafik. Udarbejdelse af trafikplanen og revision af denne bliver den overordnede ramme for samarbejdet mellem Midttrafik, staten, regionen og kommunerne.

Vision

I 2030 oplever regio-nens borgere den kollektive trafik som sammenhængende og med tætte forbindelse mellem de kommunale og de regionale ruter. Det samlede net sikrer regionens sammen-hængskraft og kobling til omverdenen.

Strategi for Region Midtjylland

Regionsrådet vil i tæt samarbejde med Midttrafik og kommunerne arbejde for, at regionens borgere oplever et sammenhængende kollektivt trafiksystem, hvor der er en klar rollefordeling mellem de kommunalt og de regionalt finansierede ruter. De regionale ruter, X-busruter, bybusruter, lokalruter og efterspørgselsstyret kørsel skal sammen med togtrafikken fremstå som et samlet net - både med hensyn til køreplaner, takster og kundeinformation.

For at opnå størst mulig effektivitet i samarbejdet om at nå dette mål vil regionsrådet indgå en samarbejdsaftale med Midttrafik. I samarbejdsaftalen fastlægges regionens og trafikskabets rolle og opgaver om udviklingen af den regionale kollektive trafik.

Samarbejdsaftalen vil omhandle:

- trafikplan
- køreplanlægning
- infrastruktur og vejforhold
- takster
- udbud og kontrakter
- økonomi og budget
- markedsføring, information og kundehenvendelser
- behovsstyret kørsel
- lokalbaner
- øvrige opgaver som regionsrådet ønsker løst af Midttrafik.

I tæt dialog med Midttrafik og øvrige samarbejdspartner vil regionsrådet arbejde for udvikling af den regionale kollektive trafik på følgende områder:

God adgang til arbejde og uddannelse

Regionsrådet ønsker, at X-busnettet og det øvrige regionale rutenet indrettes, så der skabes god og så vidt muligt direkte adgang til arbejds- og uddannelsespladser. Planlægningen af rutenettet skal i videst muligt omfang understøtte fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Den regionale bustrafik er overvejende præget af pendlertrafik mellem byerne. 2/3 af passagererne benytter de regionale ruter til arbejde eller uddannelse. Pendlertrafikken er derfor det helt afgørende grundlag for det regionale trafiknet. Der er derfor behov for en fortsat udvikling af et sammenhængende overordnet net af regionale ruter, der betjener disse rejsestrømme så vidt muligt uden omvejskørsel og skift.

For så vidt angår X-busserne vil regionsrådet sikre, at der én gang årligt sker en koordinering af driften med naboregionerne.

God adgang til specialiserede service-, fritids- og kulturtilbud

Den kollektive trafik skal indrettes, så befolkningen har god adgang til den specialiserede service og til de kultur- og fritidsaktiviteter, der fortrinsvis findes i de store byer.

Reduktion af biltrafikken i de store byområder

Den kollektive trafik skal internt i byerne og på pendlertunge strækninger mellem byerne være et godt alternativ til den individuelle persontrafik. I de store byområder skal den være med til at mindske trængselsproblemerne og de deraf afledte miljøeffekter. Fremkommelighed for busserne er af stor betydning for at øge bussernes attraktivitet for kunderne. Etablering af busbaner og andre trafiktekniske tiltag vil forbedre bussernes fremkommelighed og driftsøkonomi. I områder med mere spredt bosætning og uden for de større byer skal den kollektive trafik være et godt supplement til individuel transport.

Bus til tiden

Pålideligheden i den kollektive trafik skal fortløbende være i fokus. Kørslen skal tilrettelægges, så forsyningsikkerhed og sikkerhed for uforstyrret drift gives høj prioritet.

Udbygning af togtrafikken

Kombinationen af fjern- og regionaltog giver togtrafikken en central rolle i den kollektive trafik i regionen og i fjerntrafikken til og fra regionen. I kraft af det relativt tætte banenet har togtrafikken således stor betydning i det overordnede kollektive trafiknet i regionen.

For at øge kapaciteten og indsætte flere togafgange på enkeltsporede strækninger er det på mange strækninger nødvendigt at arbejde for, at der anlægges flere krydsningssteder. Ligeledes bør det overvejes at genåbne stationer, hvor der vurderes at være et tilfredsstillende kundeunderlag til stede.

Nærbanetrafikken i Århus-området skal udbygges, og der skal etableres en skinnebåret kollektiv trafikbetjening i Århus by, hvor letbane kombineres med nærbaner og regionalbaner. Der skal være sammenhæng mellem togtrafikken og busnettet, når det gælder køreplaner, takster og information.

Regionsrådet har besluttet at igangsætte en spormodernisering af Odderbanen. På længere sigt står regionsrådet over for udfordringen om investeringer i nyt togmateriel ved begge lokalbaner, hvis kunderne skal kunne tilbydes en attraktiv togbetjening, som både er effektiv og giver god komfort.

Efterspørgselsstyret trafik, hvor det giver bedre kvalitet for pengene. Midttrafik skal arbejde for at udvikle efterspørgselsstyrede tilbud på trafiksvage strækninger og tidspunkter, hvor der kan opnås en højere kvalitet end traditionel busdrift. Teletaxi og telebus skal, hvor det er hensigtsmæssigt, koordineres med de øvrige transportopgaver, som kommunerne og Region Midtjylland ønsker løst i samarbejde med Midttrafik – f.eks. siddende patienttransport og individuel handicapkørsel.

Bedre miljø

Regionsrådet ønsker, at der sker en fortsat udbygning og modernisering af den kollektive trafik. Herunder med letbane og miljøvenlige busser, som skal bidrage til at mindske den trafikskabte miljøbelastning i bymiljøet og globalt.

For at fremme den kollektive bustrafiks miljøfordele vil regionsrådet arbejde for, at der igangsættes forsøg med brug af ikke-fossile brændstoffer i de regionale busser.

Effektiv ressourceudnyttelse

Der vil i fremtiden være tre parter, der kan bestille og finansiere kollektiv trafik: staten, regionen og kommunerne. En central målsætning for den regionale trafikplan er, at de samlede ressourcer, der anvendes på regional og lokal bustrafik, udnyttes bedst muligt.

Anbefalinger til øvrige aktører

Anbefalinger til staten

- opgradering af togbetjeningen med hurtige stabile forbindelser på hovedstrækningerne og udbygning af den interne regionale statslige togtrafik
- udvide elektrificeringen af banestrækninger

- (gen)åbning af stationer på regionale togstrækninger

Anbefaling til staten, kommuner og Midttrafik

- etablering af et letbanesystem, der er kombineret med nærbaner og regionalbaner og som er koordineret med busser og fjerntog
- staten indgår i anlægsfinansieringen af letbanen

Anbefaling til kommuner og Midttrafik

- udvikling af efterspørgselsstyrede tilbud om transport, hvor behovet er meget lille

Anbefaling til kommuner

- skabe sammenhæng mellem fysisk planlægning og kollektiv trafik, så trafikbetjeningen bliver en integreret del af planlægningen af bolig- og arbejdspladsområder

Regionsrådet vil:

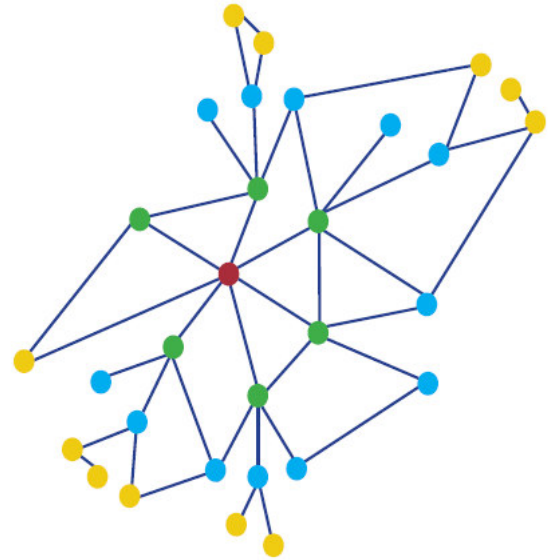
- ✓ Samarbejde med Midttrafik og kommunerne for et sammenhængende kollektivt trafiksystem
- ✓ Arbejde for:
 - god adgang til arbejde og uddannelse
 - reduktion af biltrafikken i de store byområder
 - bus til tiden
 - udbygning af togtrafikken
 - efterspørgselsstyret trafik, hvor det giver bedre kvalitet for pengene.
 - bedre miljø, herunder igangsætte forsøg med brug af ikke-fossile brændstoffer i regionale busser
 - effektiv ressourceudnyttelse

Regionsrådet anbefaler:

- ✓ Staten
 - opgradere togbetjeningen
 - elektrificering af banestrækninger
 - (gen)åbning af stationer
- ✓ Staten, kommuner og Midttrafik
 - letbanesystem kombineret med nærbaner og regionalbaner koordineret med busser og fjerntog
 - staten indgår i anlægsfinansieringen af letbanen
- ✓ Kommuner og Midttrafik
 - efterspørgselsstyrede tilbud
- ✓ Kommuner
 - Trafikbetjening som en integreret del af planlægningen af bolig- og arbejdspladsområder

Region Midtjyllands Samarbejdsfelt

Regionsrådet for Region Midtjylland vil gennem dialog med sit brede samarbejdsfelt understøtte eksisterende og inspirere til nye samarbejdsrelationer. Alle er vi aktører, der kan bidrage til vækst i regionen og styrkelse af et sammenhængende Danmark samt forstærke internationale samarbejder og globalt udsyn.

Kommuner i den midtjyske region	Vækstforum for Region Midtjylland	Borgere i regionen	Erhvervslivet i regionen	Midttrafik, Oddebanelen og Lemvigbanen
Statslige ministerier	Statslige styrelser	Kulturinstitutioner og professionelle udøvende kunstnere	Uddannelsesinstitutioner i regionen	Midtjysk Turisme og turistdestinationer i regionen
Danske Regioner og de enkelte regioner i Danmark	Jobcentre i regionen	Beskæftigelsesregion Midtjylland	Forsknings- og innovationsmiljøer i regionen	Visitdenmark
Internationale Samarbejdsregioner	Arbejdsgiver og arbejdstager organisationer	Interesseorganisationer	Decentrale statslige myndigheder	Foreningslivet i regionen
EU	Praksissektoren	Sundhedskoordinationsudvalget	Sundhedsbrugerrådet	...